

Iskra

Pogodbi - velika obveznost

Iskra je v torek, 19. marca podpisala v Moskvi pogodbi o dobavi dveh telefonskih central — lokalne centrale za Moskvo in medkrajevne za Simferopolj na Krimu. Vrednost pogodb je nekaj manj ko 60 milijonov dolarjev. Dobava opreme je predvidena že v tem letu, centrali pa bodo začeli montirati prihodnje leto. S sovjetske strani sta pogodbi podpisala generalni direktor uvoznega podjetja Mašpriborintorg Vladimir Klimov in direktorica firme Sistema Jelena Nikitičeva Aparina, z Iskrine pa predsednik KPO SOZD Iskra Boris Lasič in v. d. direktorja DO Telematika Vito Osojnik. Slovesnosti ob podpisu se je udeležila tudi delegacija slovenskega izvršnega sveta, v kateri so bili dušan Šinigoj, Marko Bulc in Ivan Seničar. (LD)

Podpis pogodb o dobavi dveh telefonskih central, ki jih bo Iskra naredila za Moskvo in Simferopolj na Krimu v vrednosti skoraj 60 milijonov dolarjev, je vsekakor dokaz izrednega ugleda, ki si ga je Telematika in z njo vsa Iskra pridobila na tržišču Sovjetske zveze. Ob tem, da sta pogodbi velik uspeh za kranjski kolektiv, pa sta hkrati tudi izredno velika obveznost ne samo zanj pač pa za vso Iskro: skupaj z drugimi pogodbami, in teh ni malo, terjata popolno angažiranost vseh — od delavk in delavcev v Telematiki do drugih Iskrinih tovarn, ki so kakor koli s svojimi elementi in podsestavi povezane s telefonijo, pa vse do Iskre Commerce, da bo čimbolj skrajšala nabavne roke repromaterialov. Gre za nalogo, ki nedvoumno presega okvire Telematike, ki terja nadbranzni pristop...

Deset let je minilo od prve Iskrine pogodbe s SZ na področju javne telefonije, in sicer za dobavo mednarodne avtomatske telefonske centrale v Moskvi, znane tudi po vzdevku »Olimpijska«. Program telefonije predstavlja zdaj že skoraj 80% celotnega Iskrinega izvoza v SZ, pri čemer je pomembno tudi to, da so bile lani pri izvozu v to državo zastopane že domala vse Iskrine delovne organizacije.

Za različne projekte je Telematika v teh desetih letih podpisala za približno 200 milijonov dolarjev naročil, še večje povečanje pa pričakuje v prihodnjem petletnem obdobju. Optimizem temelji na uvajanju elektronike, širitvi izvoznih programov in, nenazadnje, poslovnih kakovosti.

Lado Drobež

Delovno srečanje mladine SOZD Iskra v Poreču

ZSMS v Iskri si bo morala sama izboriti enakopravnost z

Delovno srečanje delegatov iz vseh OO ZSMS, ki delujejo v Iskri, je bilo letos od 22. — 24. marca v poreškem hotelu Delfin. Skoraj 150 udeležencev iz Iskrinih temeljnih organizacij je sodelovalo v programu, ki je bil vsebinsko razdeljen na dve osnovni poglavji.

Prvi delovni dan, sobota 23. marca, je bil namenjen obravnavi trenutno najaktualnejših vprašanj v SOZD Iskra: viziji razvoja poslovnega sistema Iskre in v okviru tega tudi vprašanj programske, oz. razvojne orientacije Iskre. O prvi temi je mladim v imenu poslovodnega kolegijskega SOZD Iskra predaval Ivo Banič, o razvojno-programski orientaciji Iskre pa je spregovoril član KPO SOZD Iskra Rado Faleskini. Predavanji sta bili v soboto dopoldne, v popoldanskem času istega dne pa je zbranim delegatom predavala strokovna sodelavka SOZD Iskre za kadrovske dejavnosti in izobraževanje Judita Bagon. Spregovorila je o bistvenih značilnostih Iskrine kadrovske politike in politike izobraževanja. Drugo vsebinsko poglavje delovnega srečanja, mladinska problematika s programsko konferenco ZSMS SOZD Iskra pa je potekalo v nedeljo, 24. marca. Takrat so mladi izvolili tudi novo sekretarko KS ZSMS SOZD Iskra Marijo Klinar iz Kranjske Kibernetike, ki bo to dolžnost opravljala namesto sedanjega sekretarja Iva Vukeliča iz Široke potrošnje, ki odhaja na novo delovno dolžnost.

Poslovni sistem Iskre: nujna reintegracija

Posegi v sedanjo obliko poslovnega sistema kakršnega predstavlja SOZD Iskra s svojimi 19 delovnimi organizacijami, niso več od prakse odkrnjena razmišljanja, temveč nujnost, s katero se bo treba soočiti v najkrajšem času. Kakšni so vzroki, ki so botrovali odločitvi o pretresu organiziranosti, oz., delovanja tega sistema, kaj je pravzaprav narobe, se je vprašal v začetku predavanja Ivo Banič. Dejstvo je, da SOZD Iskra nima več take vloge v slovenskem gospodarstvu, kakršno je imela še pred desetimi leti. Tudi razmere, v katerih je treba gospodariti, niso ugodne — strmo rastoča inflacija, stagnacija gospodarstva, naglo spreminjanje pogojev gospodarjenja. Iskra prodaja več kot polovico svoje proizvodnje na jugoslovanskem tržišču, zato je še kako občutljiva na dogajanja v tem prostoru. Značilnosti tega trga pa so med drugim tudi razdrobljenost usmeritev in politik ob občine do občine, zapiranje trga. Tudi dogajanja izven jugoslovanskega prostora se razvijajo v smeri, na katero nismo dovolj pripravljeni. Količina dela, pridnost, vse to je sicer pohvale vredno, vendar ima pravo vrednost v svetu edinole znanje. Iskra se prevešanju vrednosti produkcije v korist znanja ni pravočasno prilagajala, zato je danes v strukturalni krizi: za Iskro je značilna količinsko velika proizvodnja, vendar pa je v produktih največji delež

ročnega dela; doseči bi morali proizvodnjo, v kateri bi večinski delež predstavljalo znanje, soft-ware. Res je, da je v podobni krizi tudi celotna jugoslovanska družba, saj razvoj ni sledil svetovnim trendom, res pa je tudi, da Iskra ni več »paradni konj« kakršna je v jugoslovanskem gospodarstvu bila, demino, še pred desetimi leti.

Take Iskre, kakršna je bila 1970. verjetno ne bo več, vendar pa je v Iskri zadosti pameti, kadrov, izkušenj in energije, da se z lastnimi močmi preusmerimo na pot, kakršno narekuje svetovni razvoj.

Rešitev bomo poiskali sami

Da bi prešli današnjo strukturalno krizo proizvodnje, je nujna reintegracija poslovnih funkcij Iskrinega poslovnega sistema. Znanje so izkušnje velikih svetovnih firm, ki so se soočile z enakimi težavami — povsod je bil proces dolg, drag in boleč, vendar pa je na dani, da so bile take spremembe nujne in, da si vprašanje o smiselnosti ukrepov ne moremo privoščiti. Kaj torej želimo doseči? Iskro moramo razviti v celovit poslovni sistem. V taki organizaciji so interesi celotnega sistema nadrejeni interesom, ki se pojavljajo znotraj sistema. Nujna je koncentracija virov: združiti je treba kadrovske, tehnološke, finančne in razvojne kapacitete; razčistiti z miselnostjo »tovarniških barikad.« To je nujno, če hočemo še naprej obdržati 30.000 delovnih mest, če hočemo ustvariti dohodek, s katerim bomo zagotavljali socialno varnost zaposlenih. Ne nazadnje moramo doseči tudi možnost, ki je v letošnjem letu nismo uspeli. Pri 120 milijardah dinarjev celotnega prihodka SOZD Iskra v letu 1984 nismo bili sposobni sami zbrati treh milijard dinarjev za pokrivanje izgub. Kaj je torej treba storiti, da bi Iskro reintegrirali?

Najprej se bomo morali organizirati tako, da bomo sposobni izvajati funkcionalne projekte. (Primer: integrirane komunikacije; gre za povezave, ki presegajo okvire delovnih organizacij, z njimi pa je mogoče doseči visok dohodek in temu ustrezno socialno varnost).

V Iskri bomo morali doseči koncentracijo produktov po tehnoloških. (V Iskri je nekaj temeljnih, oz. delovnih organizacij, ki izdelujejo električne stroje. Vsak od teh izdelke razvija sam, materiale, čeprav so vsem skupni, nabavlja sam, vsak zase izdeluje sestavne dele, itd. S povezavo sorodnih proizvajalcev bi lahko ustrezno razdelili delo, se specializirali, organizirano nabavljali strateške re-promateriale, zopet dosegli visok dohodek in boljše socialno varnost). V Iskri bo treba proizvodne programe razdeliti na deficitarne in suficitarne ter zagotoviti mobilnost programa. Ne moremo si več privoščiti, da bi še naprej proizvajali tisto, kar pač znamo in ne tisto, kar

je tržno, dohodkovno in perspektivno zanimivo.

Kako se organizacijsko prilagoditi zahtevam nove, reintegrirane Iskre? Današnja praksa, ko si znotraj Iskre lahko tudi konkuriramo pri trženju lastnih izdelkov, ne pelje nikamor. Trženje bo treba tako organizirati, da se bosta pri kupcu pojavila dva tržna strokovnjaka hkrati — poznavalec regije in produkti specialist. Ne gre za novost v svetovnem merilu, saj je tak način prodaje že uveljavljen, pač pa za novost, ki jo bo v Iskri treba vpeljati. Zato bodo potrebni tudi novi ljudje, saj sedanje kadrovske zmogljivosti ne omogočajo takega načina trženja.

Celovit sistem predpostavlja celovito vodenje. Gre za vodenje s polno odgovornostjo in ne zgolj za koordinacijo določenih funkcij, največkrat brez vsakršnih konkretnih odgovornosti. KPO SOZD Iskra bo moral integrirati vodstva delovnih organizacij, vodstvo SOZD Iskra pa bo moralo s polno odgovornostjo usmerjati in voditi Iskrin sistem. Časa ni več veliko, marsikje so to že storili, zato tudi v Iskri ne smemo nepripravljeni dočakati normalizacije jugoslovanskega tržišča in težjih tržnih razmer na zahodnih tržiščih.

Kaj in kako bomo delali?

Član KPO SOZD Iskra za razvoj in inovacije Rado Faleskini je orisal temeljne razvojne usmeritve Iskre. V Iskri beležimo danes 170 blagovnih skupin, ki jih predstavlja več tisoč različnih izdelkov. Iskro sestavlja 19 delovnih organizacij, 14 je proizvodnih, pet pa je DO skupnega pomena. Od 19 DO je 8 enovitih, 11 pa ima temeljne organizacije, skupno 71 in 12 DSSS. To pomeni, da je v Iskri danes natančno 110 delavskih svetov, v katerih odloča prek delegatov 32.500 delavcev. Iskra je danes po številu zaposlenih v Jugoslaviji na 10. mestu, po prihodu na 12., po izvozu na 4. mestu in po neto izvozu (razlika med izvozom in uvozom) na 5. mestu. Notranja heterogenost Iskre, ki je lepo razvidna iz barvite organiziranosti in razprostranjenega sistema odločanja, položaj Iskre na jugoslovanskem trgu in dejstvo, da Iskra pomemben delež prihodka doseže z izvozom — vse to so okviri, ki določajo glavne Iskrine značilnosti. Ne moremo si privoščiti, da bi delali na kakršen-koli obrtniški način, saj svetovni trg, ki v resnici predstavlja Iskrino okolje, tega ne dopušča. Kako torej usmeriti Iskro, da bo svoje mesto doma in na tujem obdržala?

Pričeti bo treba s koncentracijo programov. Pričeti bo treba opuščati izdelke glede na zahteve svetovnih tehnoloških trendov. Nič več ne bomo smeli proizvajati tistega, kar pač imamo in znamo delati, temveč tisto, kar je moč z dohodkom prodati na domačem, ali tujem trgu. Novosti, ki bodo nujne

pa bomo zagotovili z lastno razvojno dejavnostjo (pretežni del novosti v Iskri danes izvira iz organizirane RR dejavnosti) ter s prenosom tujih tehnologij, znanj pa tudi z večjim nakupom tujih licenc.

Vlaganje v razvoj se je Iskri vedno obrestovalo. Iskra danes vlaga nekaj odstotkov od prihodka, kar je v letu 1984 predstavljalo 5 milijard dinarjev stroškov. To je približno enak delež kot v celotnem jugoslovanskem gospodarstvu te panoge. Precej več pa za RR dejavnost namenijo v svetu, saj v tehnološko najzahtevnejših podjetjih za razvoj namenijo tudi trikrat več. Več denarja za RR dejavnost pa seveda ni mogoče zagotoviti brez cenejše proizvodnje, z drago proizvodnjo zmanjkuje denarja tudi za poprodajne dejavnosti.

Cenejša proizvodnja, večji delež znanja v produktih, živahna RR dejavnost — vse to bo moralo omogočiti kakovosten korak naprej tudi pri trženju. Iskra bo morala začeti ponujati ne le posamezne proizvode, temveč celotne sisteme, oz. rešitve. Svetovni pa tudi domači kupci vse pogosteje zahtevajo celovite ponudbe, (ki pa jih ni mogoče zagotoviti brez sodobnih elementov in sklepov) saj se tudi kupec želi specializirati. Tu bo v Iskri treba zelo pohiteti, saj trženje rešitev v svetu že nekaj časa teče.

V Iskri je danes le 15 blagovnih skupin, ki tudi v svetovnem merilu nekaj pomenijo. Vendar pa izdelki iz teh blagovnih skupin ne prinesejo niti 10% celotnega prihodka, zato je na dani nujnost prestrukturiranja; zapiranje v jugoslovanske meje za Iskro nikakor ne pride v poštev, za uspešno vključevanje v svetovni trg pa si moramo ustvariti prednosti. Ob tej ugotovitvi trčimo na značilnosti našega odnosa do tujega znanja. Poleg domačega znanja, ki ga pogosto ne izkoristimo v zadostni meri, se premo okoriščamo z brezplačnimi možnostmi za pridobivanje informacij o tujem znanju. V Iskri deluje INDOK center, možno je dobiti informacijo o patentih, z interaktivnim poseganjem v tuje baze znanja (podatkov) in s šolanjem domačih strokovnjakov v tujini, bi lahko pridobili mnogo dragocenih informacij. Dejstvo pa je, da se pogosto obnašamo tudi neracionalno in ne izkoristimo vseh možnosti za pridobivanje informacij, ki bi jih lahko.

Iskra je lani iztržila od prodaje znanja v tujino 4 milijone dolarjev, za kupljeno tuje znanje pa smo plačali en milijon dolarjev. To razmerje je ugodno le na videz, saj bi morali za pridobivanje znanja (sem sodi tudi šolanje, ne le nakup tujih licenc) nameniti precej več sredstev. Iskra se je lani odločila tudi za novo obliko prenosa znanja, ki jo bo omogočil lastni center v Silicijski dolini v ZDA. To bo omogočilo boljše informacije o tehnoloških dosežkih v tujini, okrepjen bo pretok znanja.

Vsak od Iskrašev lahko računa na nekaj prešolanj, ali došolanj v svoji delovni dobi, saj svetovni razvoj narekuje hitro prilagajanje,

drugimi družbenopolitičnimi organizacijami

hitre spremembe. Iskrina usmeritev, da program prestrukturira v smeri profesionalizacije, da oblikuje ponudbo rešitev, sklopov, celovitih aranžmajev, da v izdelke vgrajujemo vse večji delež znanja in vse manjši delež materiala — vse to bo zahtevalo mnogo več znanja, kot ga premoremo danes. Temelj Iskrinega razvoja bo vsekakor lastno znanje, več pa bomo morali pridobivati tudi informacij iz tujine in se nenazadnje bolj učinkovito povezovati z drugimi proizvajalci sorodne stroke v Jugoslaviji.

Izobraževanje — dolžnost vseh Iskrašev

V razpravi, ki je sledila izvajanjem o reintegraciji Iskre in o razvojni usmeritvi sestavljene organizacije, so mladi želeli predvsem točneje opredeliti svojo vlogo pri razvoju Iskre. Skupna ugotovitev je bila, da bodo morali v Iskri zaposleni v prihodnjih letih pridobiti v poprečju 1 — 2 stopnji izobrazbe. Glede na to postaja kadrovanje in izobraževanje vse pomembnejša funkcija. V Iskri bomo potrebovali strokovnjake vseh profilov, posebno tehnike in ekonomiste. Izobraževanje postaja dolžnost vseh v Iskri. Tisti, ki se ne želi izobraževati pa v Iskri ne bo mogel zasedati odgovornejšega mesta. Hkrati z vse večjo potrebo po novem znanju pa bo seveda Iskra poskušala vplivati tudi na izobraževalni sistem v Jugoslaviji ter omogočiti šolanje v tujini kadarkoli bo to mogoče. Na vprašanje, kje dobiti sredstva za dopolnilno izobraževanje, je Rado Faleskini poudaril, da bi že z izkoriščanjem notranjih rezerv (hitrejše obračanje kapitala, zmanjšanje reklamacij, hitrejši proizvodni tempo, uvajanje produktivnejših tehnologij) brez težav pridobili dovolj sredstev za vse te potrebe.

Kako doseči tako zahteven cilj, kot ga predstavlja reintegracija Iskre? Ivo Banič je poudaril, da bomo morali to akcijo podpreti prav vsi Iskraši, saj druge rešitve ni.

Član KPO SOZD Iskra za razvoj in inovacije Rado Faleskini: razvojna orientacija Iskre.

Prestrukturiranje Iskre brez stalnega izobraževanja ne bo izvedljivo

Strokovna sodelavka SOZD Iskre za kadrovske dejavnosti in izobraževanje **Judita Bagon** je mladim spregovorila o značilnostih kadrovske politike in izobraževanja v Iskri. V Iskri je zaposlenih 267 kadrovskih delavcev z dobro izobrazbeno strukturo. Številka vzbuja na prvi pogled zadovoljstvo, vendar sicer dobra ekipa ne deluje povezano, posamezni člani te ekipe opravljajo najrazličnejša dela — všteti so tako kadrovske referenti kot člani KPO. Prvi okvirni kadrovske politike v Iskri so bili postavljeni leta 1981 na kadrovskem posvetu. Konec decembra 1983 je bil sprejet samoupravni sporazum o kadrovski politiki v Iskri, ki pa predstavlja le splošen dokument, osnovo, ki jo morajo po delovnih organizacijah še operativizirati. Ne glede na to pa lahko rečemo, da v Iskri so postavljeni temelji za enotno kadrovske politiko. Dolgoročno zasnovana kadrovska politika in politika izobraževanja je pri naglih spremembah tehnoloških, poslovnih in tržnih procesov izrednega pomena. Prav v današnjem času se, na primer, pri uvajanju interaktivnega dela (računalnik) menjajo navade, ne manjša se število potrebnih referentov, komercialistov, pač pa se (Iskra Commerce), denimo bistveno zmanjša število potrebnih delavcev v računovodstvu. Ker trenutna prekvalifikacija ni vedno mogoča, je dolgoročno zasnovana kadrovska politika bistvenega pomena. Plani zaposlovanja morajo podobne pojave predvidevati, sicer se pojavijo tako imenovane strukturne nezaposlenosti (pojavlja se višek določenih profilov, medtem ko ostajajo nezasedeni deficitarni poklici), regijska nezaposlenost (ko ljudje nočejo iz centra na periferijo), itd. Iskra poskuša to

Ivo Banič: Reintegracija Iskre v celovit poslovni sistem — pogoj, ki ga ne bo mogoče zaobiti.

področje obvladovati: s posebno akcijo teče usmerjanje mladih v tehniške poklice, stalno se v Iskri izobražuje 4 — 5% ljudi (delež žal pada, vendar ne bistveno); smeri izobraževanja so vse bolj usklajene z Iskrinimi potrebami; Iskra ima izobraževalne centre na ravni SOZD, delujeta pa tudi centra v DO Telematika in DO Avtomatika. Upoštevati pa je treba, da bi moral vsakdo skrbeti za svoje izobraževanje, še posebej če vemo, da 40% delavcev v Iskri, za katere se zahteva visoka strokovna izobrazba, nima ustreznih izobrazbe. Dobro tekoč proces je močno zavrl ukrep, ki velja od 1. 1. 85 (zvezni zakon) in določa, da se izobraževanje financira iz sklada skupne porabe. Iskra je na ta ukrep ostro reagirala, saj za naše razmere nikakor ni sprejemljiv, vendar sprememb zaenkrat še ni.

V razpravi o izobraževanju, oz. kadrovski politiki, je bilo največ vprašanj v zvezi z osebnimi dohodki (razpon med najvišjim in najnižjim), o Titovih štipendijah (Iskrine TOZD niso prijavljale delavcev do lanskega leta, ko so nekoliko omilili pogoje za pridobitev teh štipendij), o številu izobraževanj iz dela (v Iskri domala neznan pojem), o kadrovski strukturi Iskre (za odtenek boljša od poprečja SR Slovenije), o planu do leta 2000 (ko naj bi v Iskri kar 25% vseh zaposlenih imelo visoko in višjo izobrazbo).

Uspehi in problemi mladih se porajajo v osnovnih organizacijah ZSMS

Programska konferenca mladih SOZD Iskra je podčrtala ugotovitve, ki so se izkristalizirale že prvega dne delovnega posvetovanja. Osnovna dolžnost mladih v Iskri je izobraževanje, ki bo zlasti za mlade izjemnega pomena glede na hiter razvoj in tehnološke spremembe. Sicer pa bo dejavnost mladih v bodočem obdobju morala temeljiti na večji množičnosti kot doslej. Kako pa mlade motivirati za večje vključevanje pri izvajanju programov osnovnih organizacij, kako v programe teh organizacij

Novoizvoljena sekretarka KS ZSMS SOZD Iskra Marija Klinar, dosedanja predsednica KS ZSMS delovne organizacije Kibernetika.

vdihniti več življenja in zanimivosti za večje število članov, kako vtihtati marsikje omajano zaupanje mladih v ZSMS kot družbenopolitično organizacijo, ki ni tudi dejansko povsod enakopravna z drugimi DPO; kako delegatski povezanosti med osnovnimi organizacijami in koordinacijskimi sveti na ravneh DO in SOZD Iskra vcepiti misel v primerih, ko osnovne organizacije delujejo le na papirju? Skupna ugotovitev iz temeljnih programskih smernic in razprave je bila, da je treba delu v vrstah ZSMS vrniti spontanost, presekat z birokratskimi in formalističnimi metodami dela, v programe pa vpisati resnične potrebe, želje in interese članstva. Nedelujoče osnovne organizacije, kot je poudaril tudi predsednik KOS SOZD Iskra **Avguštin Ciuha**, morajo vzroke za svoje delo in neuspešnost poiskati pri sebi; to je ena izmed ugotovitev delovnih obiskov SOZD Iskra v temeljnih organizacijah. Dejal je, da je v večini temeljnih organizacij koordinacija dela DPO, samoupravnih in poslovnih organov dobra, kjer pa ne deluje, vzrokov ni izven TOZD. Mladi so v nadaljevanju razprave znova poudarili že tolikokrat sproženo pobudo za uveljavljanje osebne odgovornosti za izvajanje zadolžitve na vseh ravneh in hkrati ugotovili, da nobenih sklepov s tem v zvezi ne uredi.

Najmočnejši povezovalni dejavnik mladih v Iskri je in ostaja **Mladinski pohodni odred »99 d«**. Ta pohodna enota tudi letos načrtuje nekaj dvo in tri dnevni pohodov po Sloveniji.

V okviru programske konference, v kateri so pregledali tudi delo mladine v preteklem letu (vsa poročila o delu ZSMS v Iskrinih DO in SOZD Iskra so bila objavljena v Biltenu pred posvetovanjem), z nadomestnimi volitvami pa izvolili novo sekretarko koordinacijskega sveta ZSMS SOZD Iskra **Marijo Klinar** iz DO Kibernetika (dosedanja sekretar **Ivo Vukelič** iz Široke potrošnje odhaja v OK ZSMS Ljubljana-Siška) ter dva člana nadzornega odbora: **Marinka Sečnik** (ISEZ) in **Vito Murgel** (Iskre Commerce), predsednik nadzornega odbora ostaja **Drago Kužnik** (DO Invest servis).

Stane Fleischman

Strokovna sodelavka SOZD Iskra Judita Bagon je mladim spregovorila o kadrovski politiki in izobraževanju.

Lanska bilanca jutrišnji razvoj in ekološki problemi

Na tradicionalni torkovi (26. III.) tiskovni konferenci SOZD Iskra ob zaključnem računu je predsednik KPO SOZD Boris Lasič številne predstavnike sredstev javnega obveščanja v uvodu na kratko seznanil z lanskoletno Iskrino bilanco, ki jo je, kljub nekaterim izgubam v posameznih DO, označil za zadovoljivo. Seveda pa so Iskro tudi lani kot naše celotno gospodarstvo spremljala tudi negativna gibanja, ki so se odražala zlasti na področju investicij, že omenjenih izgubah v nekaterih Iskrinih DO, visokem porastu materialnih stroškov, ki direktno vplivajo na celoten dohodek in nekaterih novih, ekoloških problemih kot sta Semič v Beli krajini in Stegne v Ljubljani, kjer je prišlo do nekaterih neljubih pojavov onesnaževanja okolja.

Tudi član KPO Zoran Polič je omenil predvsem zaskrbljujoče gibanje materialnih stroškov, kar vpliva na nižji dohodek, probleme uvoza nujno potrebne opreme in prve ocene bodočega razvoja Iskre v naslednjem petletju, ki bo terjal znatne in nove investicije, če hoče Iskra slediti burnemu razvoju in napredku elektronike v svetu. In te prve ocene v tem smislu so precej omejene spriči manjše akumulacije celotnega slovenskega gospodarstva v prihodnje, ki je že tako osiromašeno s skoraj odpisano opremo in majhnimi možnostmi za obnovo in modernizacijo osnovnih sredstev in tehnične opreme dela. Zato bo tudi letos v Iskri v ospredju izboljšanje notranjega poslovanja, produktivnosti, vprašanja nagrajevanja in kadrov, ker bomo lahko le s stimuliranjem ljudi za dobro delo dosegli večjo proizvodnjo, njeno kvaliteto in s tem večji dohodek.

V nadaljevanju konference je član KPO SOZD Rado Faleskini spregovoril o ekoloških problemih Iskre, ki so prav te dni v središču pozornosti slovenske javnosti. Gre namreč za trenutno stanje ekološke zavesti, tako v Iskri, kot naši širši družbeni skupnosti in to stanje vsekakor še ni zadovoljivo. Veridar pa Iskra v svojih prihodnjih investicijskih projektih mnogo dosledneje upošteva ekološko problematiko, saj je pri 26 njenih že odobrenih investicijskih projektih tesno sodeloval tudi Inštitut Jožef Stefan s svojo skupino SEPO in ti projekti so upoštevali vse ekološke pripombe in zahteve. Pri tem je opozoril, da je morda tudi pri vodstvenih delavcih Iskre premalo ekološke zavesti, čeprav uporablja Iskra v svojih delovnih procesih več sto različnih kemikalij, sicer v manjših količinah, a vendar nič manj nevarnih za človeka in njegovo okolje, ki lahko povzročijo nepre-

dvidene posledice. Primer izlitja petroleja v Stegnah na občutljivem območju podtalnice je tudi primer premajhne pozornosti samih delavcev do ekoloških problemov in nevarnosti onesnaževanja. Sicer pa, po njegovih besedah, dogajanja v Stegnah nenehno nadzorujejo in so ukrenili vse, da bi do hujšega ne prišlo. Podobno je tudi z onesnaženjem reke Krupe v Beli krajini, kjer so prav tako identifikirali vsa odlagališča škodljivih odpadkov, izdelujejo projekt skupaj s SEPO za skupno deponijo odpadkov, s francoskim proizvajalcem PCB je dogovorjeno, da bo odpeljal odpadke nazaj v Francijo in končno so v semiški Iskri že prenehali s proizvodnjo, ki uporablja škodljivi in nevarni PCB. Sicer pa je Iskra v dogovoru z vsemi občinskimi inšpekcijskimi službami, kjer ima svoje tovarne, da bodo pregledali vse objekte, tudi tiste, ki so bili zgrajeni poprej, da bi tak prepričali v prihodnje vse morebitne ekološke težave. Sicer pa bo potrebno vse te stvari pravno urediti na ravni SOZD. Nato so direktorji, Marjan Henigman iz DO IEZE, Vladimir Zorc iz Semiča in Otmar Zorn iz Keramike podrobneje obvestili novinarje o omenjenih ekoloških problemih ter pri tem opozorili, da ni šlo nikjer za nikakršnokoli prikrivanje teh problemov in pojavov pred javnostjo.

Ob koncu je član KPO Miloš Kobe zbranim novinarjem še predstavil tako imenovano »modro knjigo« o mikroelektroniki in poudaril, da bi Iskra rada s to publikacijo seznanila kar najširši krog ljudi s svetovnim izzivom mikroelektronike, katere razvoj bo bistvenega pomena za doseganje ključnih gospodarskih, izvoznih in splošno družbenih ciljev SR Slovenije v prihodnje ter bistveni element

prestrukturiranja gospodarstva. V nadaljevanju je napovedal tudi izid še nekaterih podobnih »modrih knjig«, ki bodo spregovorile o tel-

einformatiki, računalništvu, aktori-ki in modernih komponentah.

D. Ž.

Iskra-Delta, proizvodnja računalniških sistemov, bo tudi letos organizirala letno šolo, na kateri bo predstavila informacijsko tehnologijo in svoje načrte za obdobje 1985-1990. Šola bo od 28. do 30. maja v Cankarjevem domu.

SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

razpisuje posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

7. zunanjetrgovinska šola v Iskri v času od 4. 2. — 26. 4. 1986

Pospešeno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno delavcem, ki jih Iskra usmerja na odgovornejša dela in naloge na področju mednarodnega poslovanja Iskre.

VSEBINA: Program je sestavljen iz izbranih splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo področje mednarodnega ekonomskega poslovanja organizacije združenega dela. Nova specifična in interdisciplinarna znanja, ki jih terja zunanjetrgovinsko poslovanje Iskre in mednarodno okolje izhajajo iz teoretičnih osnov in so močno naravnana na aktualna vprašanja in družbeno ekonomske in poslovne prakse s končnim poudarkom na Iskrini problematiki mednarodnega poslovanja.

POGOJI ZA VPIS: za vpis v program strokovnega izpopolnjevanja se lahko prijavi vsak, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je zaposlen v Iskri vsaj 2 leti
- ima dokončano višjo, ali visoko šolo tehnične, ekonomske, pravne, ali izjemno tudi druge smeri
- obvlada aktivno enega izmed svetovnih jezikov
- je star (praviloma) do 35 let

Kandidati, ki niso oproščeni opravljanja posebnega strokovnega izpita za delo pri zunanjetrgovinskih poslih, morajo izpit, ki je eden izmed pogojev za ZT registracijo, opraviti do pričetka 7. zunanjetrgovinske šole v Iskri.

Temeljni seminar za zunanjetrgovinsko poslovanje, oz. za pravo kandidatov za opravljanje posebnega strokovnega izpita bo od 6. — 18. maja v Radencih in od 30. 9. — 12. 10. 1985 v Portorožu.

Izpitni roki v letu 1985 bodo v spomladanskem roku od 3. — 15. junija 1985, v jesenskem roku pa v oktobru in decembru 1985

ORGANIZACIJA: Skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 6 dni v tednu. Kandidate opozarjamo, da si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev v času šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost.

V okviru priprav na šolanje bomo organizirali tudi temeljna predavanja o izbranih ekonomskih temah v obliki uvajalnega seminarja, ki bo potekal ob petkih in sobotah izven delovnega časa v mesecih september, oktober in november 1985.

Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na zahtevnejša in odgovornejša dela in naloge v zunanjetrgovinski dejavnosti Iskre.

NOSILCI PROGRAMA: Ekonomska fakulteta »Borisa Kidriča«, Ljubljana, SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana.

VODJA PROGRAMA: mag. Mitja Tavčar, dipl. ing.

STROKOVNI KOORDINATOR PROGRAMA: dr. Vekoslav Potočnik

ČAS IN KRAJ: s programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli v torek, 4. 2. 1986 ob 8. v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek programa šolanja predvidevamo 26. 4. 1986 ob 14.

PRIJAVE: Izpolnjene prijavnice z dokazili o izobrazbi in opisom dosedanjih delovnih izkušenj naj TOZD, oz. DSSS pošljejo najkasneje do 6. 5. 1985 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI.

Posebej prosimo, da upoštevate razpisni rok, ker bomo pričeli s pripravami kandidatov za šolanje že v septembru 1985 (ZT registracija, dopolnilni tečaji tujih jezikov, uvajalni seminar).

Podrobnejše informacije o vpisnih pogojih, organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite na tel. št.: 061/222-212.

Rezultati primerjalne raziskave inovativnih skupin v Sloveniji z japonskimi krožki kakovosti (I. del).

Splošne značilnosti Iskrinih krožkov za izboljšanje proizvodnje

Že nekaj mesecev je na obisku v Ljubljani dr. Akihiro Ishikawa, sociolog in profesor na Chuo Univerzi v Tokiju. Dr. Ishikawa se ukvarja z raziskavami inovativnih skupin in v Sloveniji sodeluje z dr. Veljkom Rusom, sodelavcem Inštituta za sociologijo in filozofijo. RSS financira raziskovalno nalogo o tako imenovanih alternativnih oblikah organizacije dela, v katero se vključuje tudi omenjena primerjalna analiza naših inovativnih skupin z japonskimi skupinami. V raziskavi so bili zajeti tudi krožki za izboljšanje proizvodnje, ki jih uvajamo v Iskri. Nekatere rezultate primerjalne analize s komentarji bomo na osnovi dogovora z avtorji objavili v našem glasilu.

V slovenski industriji se v zadnjem času vse bolj pogosto kažejo težnje, da bi z uvajanjem majhnih inovativnih skupin, v katere se prostovoljno vključujejo delavci in mojstri, zboljšali kvaliteto proizvodov in zvišali produktivnost dela. Te skupine imajo različna imena. V Iskri, Tomosu, Elanu, LIK Kočevju, v Dekorativni in v Gorenju jih imenujejo Krožke za izboljšanje proizvodnje, v Savi Kranj jim pravijo teami za kakovost, v Železarni Štore inovacijski krožki, v Jeklotehni Delovne skupine, v Kolinski krožki za izboljšanje kvalitete in podobno.

Kljub zelo raznolikim imenom pa lahko vse inovativne skupine klasificiramo v tri glavne tipe:

1. Krožki za izboljšanje proizvodnje so prvi tip inovativnih skupin in so zelo podobni japonskim krožkom kakovosti. Te inovativne skupine se širijo z izobraževanjem pospeševalcev in izobraževanjem vodij.

2. Drugi tip so inovativne skupine, izoblikovane na osnovi US-OMID metode. Te skupine širijo svetovalci s seminarji za delavce, inženirje in vodilne ljudi.

3. V Savi Kranj se uveljavlja tretji tip. Te inovativne skupine se na pobudo službe za kontrolo kvalitete širijo od zgoraj navzdol.

Inovativne skupine so se začele širiti v zadnjih treh letih. Z anketo niso bile zajete vse inovativne skupine, ki trenutno delujejo v slovenskem prostoru, saj ni natančnega pregleda, vendar je na ankete odgovarjalo 18 pospeševalcev in 40 vodij inovativnih skupin.

Glavni namen tega prispevka je opis splošnih značilnosti IS, ki delujejo v slovenskem prostoru. Opis teh značilnosti temelji na podatkih, ki smo jih zbrali z anketiranjem pospeševalcev in skupinovodij.

Anketni vprašalnik je skoraj identičen tistemu, ki ga je uporabilo Japonsko združenje znanstvenikov in inženirjev (JUSE) leta 1983. Razlog, da smo prevzeli japonski instrument je v tem, ker smo na ta način želeli zagotoviti komparabilnost slovenskih in japonskih podatkov.

Značilnosti IS, ki smo jih zajeli z našo anketo, delujejo v proizvodnih organizacijah z izjemo IS, ki smo jo zajeli v Jeklotehni. To je pravzaprav že prva pomembna razlika med Japonsko in Slovenijo: medtem ko se širijo IS v Sloveniji skoraj izključno v proizvodnih delovnih organizacijah, se na Japonskem širijo tudi na področju terciarnega sektorja. Na podlagi ankete, ki jo je JUSE izvajal na Japonskem leta 1983, vemo, da je 20% podjetij, ki so razvila IS iz terciarnega sektorja (banke, trgovska podjetja, transportna podjetja in druga). Prav tako ugotavljamo, da

se IS v Sloveniji širijo skoraj izključno v proizvodnih enotah in vzdrževanju (izjema je samo Jeklotehna, kjer se je IS izoblikovala v skladišču), medtem ko se po podatkih že omenjene japonske raziskave IS v japonskih podjetjih širijo tudi v neproizvodnih enotah. Po podatkih japonske raziskave imajo anketirana podjetja:

— v 74% podjetjih IS v razvojnih, tehnoloških in dizajnerskih enotah,

— v 62% podjetjih IS v računovodskih in finančnih organizacijskih enotah

— v 44% podjetjih pa tudi v marketingu, komerciali in servisih.

Razširjenost

Vse IS, ki smo jih zajeli v Sloveniji z anketo, so zelo mlade. Najstarejša IS je bila organizirana leta 1981, medtem ko jih je kar 70% nastalo šele v letu 1983/1984. Po podatkih, ki smo jih dobili od pospeševalcev, je poleg že imenovane IS, iz leta 1981, nastalo leta 1982 12 skupin, leta 1983 22 skupin in leta 1984 20 skupin. IS na Japonskem so seveda precej starejše: povprečna »starost« japonskih IS je 5,4 leta. Med njimi je kar 15% takih, ki so stare že več kot 10 let.

Vodilna in pospeševalna vloga navadno ni monopol visoko-kvalificiranih ljudi. V aktivnosti IS se običajno vključujejo zelo različni stoji zaposlenih pa tudi zelo različne skupine glede na spol, starost, izobrazbo in staž v delovni organizaciji. Iz naše raziskave v Sloveniji je razvidno, da je socialna in demografska raznolikost med pospeševalci in med vodji IS dokaj velika. V Iskri smo lahko ugotovili, da vodijo IS tudi polkvalificirane delavke. Prav tako smo ugotovili, da so med vodji tistih IS, ki so podobne japonskim delavci, ali pa delavci s končano poklicno šolo.

Cilji

Glede ciljev, ki jih zasledujejo IS je med Slovenijo in Japonsko dokaj velika podobnost. V obeh deželah poudarja več kot polovica vodij IS, da je najpomembnejši cilj v kreiranju ugodne delovne klime na ravni delovnih mest. V obeh deželah prav tako na drugem mestu poudarjajo vodje IS, da morajo IS zboljšati organizacijo dela v organizacijski enoti in v TOUD.

Stališča pospeševalcev se v obeh deželah nekoliko razlikujejo od stališč vodij IS. Pospeševalci v obeh deželah najbolj pogosto poudarjajo, da je glavni cilj IS v tem, da zagotove boljšo organizacijo proizvodnega procesa in celotne organizacijske enote.

Poleg teh skupnih značilnosti, moramo omeniti tudi razlike. Najbolj očitna je v tem, da pospeševalci in vodje IS na Japonskem dokaj

pogosto poudarjajo osebni razvoj članov IS, kot najbolj pomemben, medtem ko med pospeševalci in vodji IS v Sloveniji nismo našli takšnih odgovorov.

Velikost in članstvo

Precejšnjo podobnost med obema deželama najdemo tudi pri analizi velikosti IS skupin: v japonskih skupinah je povprečno 7,2 članov, v slovenskih skupinah pa 8 članov. Tudi glede starosti članov IS skupin ne zaznavamo pomembnih razlik: v obeh deželah je velika večina članov v starosti med 26 in 40 let. Večje so razlike med obema deželama glede spola: v Sloveniji je več žensk vključenih v IS. V Sloveniji je le 22,5% IS, v katere so vključeni samo moški, medtem ko jih je na japonskem kar 56,2%. Po drugi strani je v Sloveniji kar 12,5% IS, v katere so vključene samo ženske in le 8% takšnih skupin na Japonskem. Večja vključenost žensk v Sloveniji pa je razvidna tudi iz tega, kolikšen je odstotek mešanih skupin: v Sloveniji v katere so vključene ženske in moški v 65% IS, medtem ko je v Japonski le 35,6% mešanih IS.

Še večje razlike med obema deželama so glede števila vseh zaposlenih, ki so zajeti v IS. Na osnovi podatkov ugotavljamo, da je v slovenskih podjetjih v IS vključeno največ do 25% zaposlenih, medtem ko je v japonskih podjetjih zajetih v IS kar 82% vseh zaposlenih. Če upoštevamo še podatek, da je v 69 japonskih podjetjih vključenih v IS več kot 90% vseh zaposlenih lahko rečemo, da v večini japonskih podjetij vključujejo v IS skoraj vse zaposlene. Razlogi za tako veliko razliko so lahko številni. Po eni strani lahko domnevamo, da je temu vzrok razlika v industrijski kulturi in v strukturi industrijskih odnosov, po drugi strani pa lahko to razliko pripišemo starosti IS.

Status skupin

Tretji, nič manj pomemben faktor je različen status inovativne dejavnosti v obeh deželah: medtem ko je v Sloveniji inovativna dejavnost pretežno prostovoljna, je v japonskih podjetjih pretežno obvezna. Iz Japonske raziskave je razvidno, da morajo v 87% podjetjih, ki so bila zajeta z anketo, vsi delavci iz organizacijske enote obvezno sodelovati v njej. V Sloveniji je obvezno sodelovanje zaposlenih uvedeno samo v posameznih organizacijskih enotah Save Kranj in Jeklotehne. V vseh drugih delovnih organizacijah se delavci prostovoljno odločijo, ali bodo sodelovali v IS, ali pa ne.

Sicer pa je treba za japonske razmere obvezno sodelovanje zaposlenih v inovativni aktivnosti

razumeti pogojno. Običajno se takšna aktivnost začne prostovoljno, toda potem, ko se v nekaterih organizacijskih enotah uveljavi, postane moralno obvezna tudi za druge delavce, ki enostavno ne morejo pasivno stati ob strani. V nekaterih podjetjih pa širjenje množične inovativne dejavnosti ni postopno, ampak se pod geslom Totalnega sodelovanja vseh vodilnih in delavcev uveljavlja hkrati v vseh organizacijskih enotah podjetja. Po podatkih, ki jih imamo iz JUSE raziskave, se je takšen totalni sistem sodelovanja v inovativni dejavnosti uveljavil v 74% anketiranih podjetij na Japonskem, medtem ko se je takšen način uvajanja inovativne dejavnosti uveljavil le v 37,5% slovenskih delovnih organizacij. Število IS, ki so nastale na pobudo pospeševalcev je še manjše: na pobudo pospeševalcev je nastalo le 30% vseh IS, medtem ko je na direktno pobudo vodilnih nastalo še manj IS.

Iz pasivnosti vodilnih v slovenskih podjetjih pa ne smemo sklepati, da so vodilni proti uvajanju IS. Iz odgovorov vodij IS in pospeševalcev v slovenskih podjetjih lahko ugotavljamo, da je podpora vodilnih pri ustanavljanju IS zelo velika, ali pa vsaj dokaj velika. Prav tako je iz njihovih odgovorov razvidno, da podpirajo nastajanje IS tudi samoupravni organi in sindikati.

K tem, vsekakor zanimivim rezultatom ankete naj dodam kratko dopolnitev. Na razpravah, ki so sledile prikazu raziskave, smo jih imeli v Iskri in v Inštitutu za sociologijo in filozofijo, je bilo z večino mnenj prisotnih ugotovljeno naslednje:

V Sloveniji in SFRJ nimamo nobene organizirane sile, ki bi lahko prevzela nalogo širjenja inovativnih skupin, temveč je vse prepuščeno interesom posameznih organizacij, oz. posameznikom v teh organizacijah in nekaterim organizacijam in ustanovam, ki uvrščajo širjenje takih metod v svoj delovni program in prodajajo storitve.

Kot drug problem je bilo izpostavljeno to, da je velika večina naših vodilnih delavcev v največji možni meri zaposlena z vzdrževanjem ravnih proizvodnih in z zagotavljanjem najnujnejših odnosov za normalno delo (material, oprema, finance itd.) in enostavno ne zmore energije in časa za pospeševanje inventivnosti.

Tretja, vendar ne zadnja, je malodušnost, ki se nas loteva ponekod. Še vedno so zelo glasni tisti, ki menijo, da se ne moremo postaviti na lastne noge in moramo kupovati licence, saj je svet za deset in več let pred nami.

Vsem tem zaviralnim momentom navkljub pa je bilo ugotovljeno, da so naši rezultati, čeprav v primerjavi z Japonci pičli, toliko ohrabrujoči, da je perspektiva inovativnih skupin v primerjavi s pospeševanjem individualnih inovatorjev mnogo bolj obetajoča.

LOTAR KOZINA

Letni plan delovne organizacije sprejet, določen predlog sprememb in dopolnitev trem samoupravnim sporazumom in statutu DO

Prvo redno zasedanje delavskega sveta

V četrtek, 21. t. m. so se v prostorih restavracije poslovne stavbe Centra sistemov za avtomatizacijo zbrali novoizvoljeni delegati iz temeljnih organizacij in delovne skupnosti Avtomatike na 1. rednem zasedanju. Po konstituiranju delavskega sveta, so delegati na predlog KOOS Avtomatike za novega predsednika soglasno izbrali Dragico Koški iz TOZD Sistemi.

O letnem planu delovne organizacije smo v glasilu že obširno poročali, zato tokrat le informacija, da so delegacije podale soglasje, tako k planu dela delovne skupnosti in letnem planu delovne organizacije za leto 1985.

Osrednje točke dnevnega reda pa so zajemale:

- določitev predloga samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo
- določitev predloga sprememb in dopolnitev statuta delovne organizacije
- določitev predloga samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o razporejanju čistega dohodka v delovni organizaciji (že na prihodnji seji delavskega sveta).

- določitev predloga samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o razporejanju čistega dohodka v delovni organizaciji (že na prihodnji seji delavskega sveta).

- določitev predloga samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o razporejanju čistega dohodka v delovni organizaciji (že na prihodnji seji delavskega sveta).

Osnutki navedenih samoupravnih sporazumov so izdelani v skladu s programom dela, ki ga je sprejel delavski svet delovne organizacije na svojem 8. zasedanju (4. 2. 1984) in jim dal osnovo in izhodišče za vsebino sprememb. Le-te temeljijo na novih, ali spremenjenih zakonih, oz. na njihovi podlagi izdanimi predpisi, zlasti pa: zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu, zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sanaciji in prenehanju organizacij združene-

ga dela, zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zjamčenem osebnem dohodku, zakona o delovnih razmerjih, zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva v SR Sloveniji. Del predlaganih sprememb pa temelji na določenih praktičnih spoznanjih in potrebah drugačno, ali dopolnjeno normativno ureditev v času po uveljavitvi navedenih aktov.

Hkrati so bile upoštevane tudi določene usmeritve iz dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka ter strokovne podlage odbora udeležencev družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

Razprava o osnutkih je potekala v vseh TOZD in DSSZ v času od 17. 7. do 15. 9. 1984. Poleg sprememb, ki so jih narekovali omenjeni novi zakoni, oz. predpisi in so v samoupravne akte v celoti vnešene, sta bila na osnovi pripomb iz poprejšnje obravnave osvojena še naslednja predloga:

1. sprememba 28. člena Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v delovni organizaciji, ki določa vrednost razmerja krivulje sestavljenosti: Poslovodni odbor je ob primerjavi osebnih dohodkov v delovnih organizacijah SOZD Iskra s podobnimi proizvodnimi programi, kot jih ima

naša delovna organizacija, prišel do ugotovitve, da so delavci na odgovornejših strokovnih nalogah v teh delovnih organizacijah bolje nagrajevani. Posledice takega stanja se kažejo tudi v vse težjem pridobivanju ustreznih strokovnih kadrov, oz. v vse večji fluktuaciji takšnih kadrov iz delovne organizacije. Glede na programsko-poslovno usmeritev naše delovne organizacije pa bodo potrebe po strokovnih kadrih tudi v prihodnje velike. Na podlagi teh ugotovitev je potrebno ustrezno ukrepanje tudi na področju spremembe modela delitve osebnih dohodkov. Na podlagi primerjanih podatkov je poslovodni odbor pripravil predlog spremembe in sicer je sprememba stopnjevanja enot enostavnega dela od 0,09 na 0,11 najustreznejša. Takšna sprememba je povsem v okviru Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev za osebne dohodke v SOZD Iskra.

2. v delovni organizaciji naj bi namesto kolegijskega poslovodnega organa uvedli individualni poslovodni organ: Glede predloga TOZD Naprave za energetiko, da bi v delovni organizaciji uvedli namesto kolegijskega poslovodnega organa individualni poslovodni organ, so bili v poslovodnem kolegiju večinskega mnenja, da se ta predlog upošteva.

Referendum, na katerem se bomo delavci odločali za sprejem omenjenih samoupravnih splošnih aktov, bo v mesecu aprilu.

Š. D.

Dragica KOŠKI — novoizvoljena predsednica delavskega sveta Avtomatike

Poskusno obratovanje centra vodenja v Novem mestu

Zacetki razmišljanja o možnosti postavitve koncepta daljinskega vodenja in nadzora distribucijskega elektroenergetskega omrežja na območju delovne organizacije Elektro—Ljubljana segajo že v 1976. leto. V ta namen je bila izdelana študija »Zasnove vodenja distribucijskega elektroenergetskega sistema na PO Elektro Ljubljana do 1989. leta«. Na podlagi teh zasnov je bila izdelana investicijska dokumentacija za izgradnjo distribucijskega centra vodenja DCV Elektro Ljubljana ter pet centrov vodenja in vzdrževanja CV Elektro Ljubljana-mesto, Elektro Ljubljana-okolica, Elektro Novo mesto, Elektro Trbovlje in Elektro Kočevje, ki skrbijo za obratovanje in vzdrževanje postrojev na svojih območjih. Vzpostavitve in malih HE s telemehanskimi napravami za prenos informacij iz objektov in njihovih območij. Vzpostavitve in malih HE s telemehanskimi napravami za prenos informacij iz objektov in njihovih območij.

V aprilu lanskega leta je bil predan svojemu namenu prvi od petih centrov — center vodenja in vzdrževanja Elektro Ljubljana-mesto. Pot do realizacije objekta, kot celote ni bila lahka. Posebej vrsta objektivnih težav (uvoznih, finančnih in podobno) tudi ekipa strokovnjakov, ki je gradila objekt od zamisli, projektiranja do vključeva-

ti obravnavajo izobraževalno problematiko. Te ugotovitve pa odražajo na delavce na področju izobraževanja, da se nikakor ne smemo zadovoljiti z doseženimi rezultati, saj je nadaljnji razvoj izobraževalne dejavnosti naša poglavitna naloga.

O izobraževalni dejavnosti

ISKRA—Avtomatika se lahko pohvali z dokaj raznovrstno in razvejanjo izobraževalno dejavnostjo, ki je iz leta v leto kakovostno in količinsko uspešnejša.

K novi kakovosti izobraževalne dejavnosti v letu 1984, med ostalim pristoje pristop vseh TOZD in DSSZ k združevanju dela ureditev, ki so namenjena tistim izobraževalnim akcijam, ki so skupnega pomena za vse subjekte DO.

Ko obravnavamo in analiziramo celotno izobraževalno aktivnost naše DO, z zadovoljstvom ugotovljamo visoko stopnjo odgovornosti vseh zaposlenih za razvoj in širjenje znanja, kot pomembnega faktorja uspešnosti in napredka celotne DO. Ta odgovornost se odraža v številnih zahtevah in pobudah posameznikov in skupin za to, ali ono obliko in vsebino izobraževanja. Odraža se pri obravnavanju in podpori teh želja pri vodilnih in vodstvenih delavcih, odraža pa se tudi v številnih pozitivnih sklepih organov samoupravljanja kadar le-

ti obravnavajo izobraževalno problematiko. Te ugotovitve pa odražajo na delavce na področju izobraževanja, da se nikakor ne smemo zadovoljiti z doseženimi rezultati, saj je nadaljnji razvoj izobraževalne dejavnosti naša poglavitna naloga.

V 1984. letu je bil vsak tretji delavec Iskre-Avtomatike deležen ene izmed organiziranih oblik izobraževanja. (število zaposlenih 31. 12. 1984 = 3.968). Udeležba v različnih oblikah izobraževanja je bila naslednja:

- sistematično in stalno izpopolnjevanje v okviru stroke — 723 udeležencev
- izpopolnjevanje v tujih jezikih — 237 udeležencev
- izpopolnjevanje za zahtevnejša dela (specializacije, strokovni izpiti) 11 udeležencev
- usposabljanje za zahtevnejša dela v neposredni pr-

ti obravnavajo izobraževalno problematiko. Te ugotovitve pa odražajo na delavce na področju izobraževanja, da se nikakor ne smemo zadovoljiti z doseženimi rezultati, saj je nadaljnji razvoj izobraževalne dejavnosti naša poglavitna naloga.

Vse te oblike izobraževanja bo potrebno razvijati tudi v bodoče, še posebno pa bo potrebno preveriti veliko pozornost različnim specializacijam v tujini, ki naj bi naše delavce seznanile z moderno tehnologijo in omogočile aplikacije novih spoznanj v našo proizvodnjo.

Nič manj pomembno, kot je izobraževanje že zaposlenih delavcev, je skrb za bodoče delavce naše DO. V te aktivnosti sodijo štipendiranje, proizvodno delo in delovna praksa, počitniško delo, mentorstvo v srednjih in osnovnih šolah, ogledi proizvodnje, ter na dru-

nja računalniške opreme v sistem vodenja in nadzora distribucijskega omrežja, ni imela tovrstnih izkušenj. Tako je sama izgradnja trajala 4 leta.

V sredo, 20. t. m. pa je bil opravljen inšpekcijski pregled in spušen v poskusno funkcionalno zagonsko obratovanje drugi center — center vodenja in vzdrževanja Elektro — TOZD Novo mesto, obsegu in podrobnostih mora proizvajalec predložiti softwarsko dokumentacijo, da po eni strani zadosti zakonskim predpisom in po drugi ne krši poslovne tajnosti.

Čeprav je v zasnovi in zmogljivostih enak prejšnjim glede na trenutne potrebe novomeškega bazena, neposredno daljinsko vodi in nadzira tri razdelilne transformatorske postaje. Približno 500 informacij, ki jih mora spremljati dežurni merilec, procesni računalnik obdela in posreduje v ustrezni in zgoščen obliki na sliki ekrana in na obratovalnem protokolu pisalnikov tako, da je možen hiter pregled nad postroji in informacijami v njih za celotno območje. Glede na naloge prikaza in funkcije v sistemu distribucijskega elektroenergetskega omrežja, je bil za nadzor in vodenje izbran procesni računalnik PR 330 R 30, ki je kompatibilen s telemehanskim sistemom ISKRA—SIEMENS. Programerji iz TOZD Sistemi pa so izdelali aplikativno programsko opremo in vnesli vse potrebne podatke naprav in omrežja v ustrezne programske pakete. Brez ustrezne, razmeram prilagojene programske opreme center namreč ne bi mogel izvajati tiste funkcije, ki mu je namenjena.

V času samega ogleda centra, pregleda tehnične dokumentacije in skladnosti koncepta izgradnje z

republiškimi usmeritvami, oz. zakonodajo, je bilo izrečenih tudi veliko zanimivih misli, oz. predlogov, ki se nanašajo na širšo problematiko: izgradnjo tretje faze prenosne mreže v Jugoslaviji (projekt Jugel), na vlogo elektroinstituta Milan Vidmar, ki se je z laboratorom vključil v pripravo osnov vodenja za vse centrale in v do sedaj še nedorečeno problematiko: v kakšni meri, obsegu in podrobnostih mora proizvajalec predložiti softwarsko dokumentacijo, da po eni strani zadosti zakonskim predpisom in po drugi ne krši poslovne tajnosti.

Delovnemu srečanju so prisostvovali: Rogelj, republiški inšpektor za energetiko, dr. Ferdo Butina iz Instituta Milan Vidmar, Janez Hostnik in Milan Švajger iz delovne organizacije Elektro Ljubljana, Milan Sodoc iz Elektronabave, Franc Krašovec in Pelko iz območnega centra Novo mesto, oz. občinskega inšpektorata, iz delovne organizacije Avtomatika pa: Gordan Ružič, Zeljko Karas, Safet Mededović, Miodrag Matović, Stefan Razinger in Vojko Opaškar.

Š. D.

Služba izobraževanja Iskra-Avtomatika

Pomembne odločitve na 1. rednem zasedanju delavskega sveta (foto: Š. D.)

Med ogledom centra vodenja v Novem mestu (foto: Š. D.)

Iskra na Intergrafiki

Na Zagrebškem velesejmu so v soboto zaprli 8. mednarodni sejem grafične in papirne industrije in 11. mednarodni sejem pakiranja. Obe prireditvi — Intergrafika in Modernapak sta bili predvsem izvozno usmerjeni. Iskra se je predstavila z Deltinimi Partnerji in programom Zastopstev Iskre Commerce.

Več kot 350 razstavljalcev iz 15 držav je sodelovalo na sejmih Intergrafika in Modernapak, ki se danes iztekata na Zagrebškem velesejmu. Številnim gostom so se predstavili na približno 15.000 m² površin.

Na Intergrafiki je letos prvič sodelovala Iskrina delovna organizacija Delta. Razstavila je računalnike Partner in sicer s poudarkom na programskih rešitvah obdelave besedil in spremljanja naklade.

Na prvem področju sodeluje Delta z Gorenjskim tiskom, računalnik Partner pa omogoča priprav besedila za fotostavek. Na sejmu so Partnerja povezali s stavnim sistemom svetovno znane firme Hell, ki je imela svojo stojnico v neposredni sosesčini Deltine. Povezava med Partnerjem in stavnim računalnikom je omogočala, da smo lahko besedilo, postavljeno na Partnerju že v nekaj sekundah

prebrali na filmu s fotostavnega stroja.

To, kar sta Delta in Hell demonstrirala na sejmu v Zagrebu že nekaj časa deluje v Gorenjskem tisku. Kranjčanom so zadnje dni z nakupom računalnikov Partner sledili tudi v Kočevskem tisku, Ljudski pravici in Iskrinem invest servisu.

Druga programska rešitev, kateri je Delta dala poudarek na sejmu, pa je bilo spremljanje naklade. Program so razvili v sodelovanju z redakcijo Borbinega lista »Novosti 8«. Partner v tem primeru beleži najrazličnejše podatke, med njimi nadzoruje naklado pa to, koliko izvodov se vrača v tiskarno, itd.

Na Intergrafiki smo Iskro srečali tudi na stojnici, kjer so Zastopstva iz Iskre Commerce predstavljala mikrofилmsko tehniko firme Kodak, na Modernapaku pa kakovostno Iskrino embalažo, ki jo za nas izdeluje Istragrafika.

Lado Drobež

Delta se je v Zagrebu predstavila na 70 m² (Foto LD)

ISKRA Mikroelektronika — v ust., Ljubljana

ISKRA Mikroelektronika — v ust. vabi k sodelovanju sodelavce za opravljanje naslednjih del in nalog:

ZA PODROČJE TRŽENJA:

1. samostojni referent domače nabave

Pogoji: — SS ekonomske, administrativne, ali tehnične smeri
— 2-3 leta delovnih izkušenj

za področje EKONOMIKE, FINANC IN SPLOŠNIH POSLOV:

2. administrator I

Pogoji: — SS ali NSS ekonomske, ali administrativne smeri
— 1-2 leti delovnih izkušenj
— pasivno znanje angleškega jezika

za področje PROIZVODNJE MONTAŽE:

3. več operaterjev v montaži

— za določen čas 9 mesecev (nadomeščanje delavk na prodniškem dopustu).

Pogoji: končana osnovna šola
ustrezna ročna spretnost
delovne izkušnje niso potrebne
delo v dveh izmenah

S prijavljenimi kandidati bomo sklenili delovno razmerje pod tč. 1 in 2 za nedoločen čas, pod tč. 3 pa za določen čas 9 mesecev, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema Kadrovska služba ISKRA Mikroelektronika — v ustanavljanju Ljubljana, Stegne 15 d, 8 dni po objavi.

SOZD Iskra, Izobraževalni center Ljubljana

razpisuje

temeljni seminar za zunanjetrgovinsko poslovanje (zunanjetrgovinska registracija)

(v času od 6. 5. — 18. 5. v Radencih)

Delavci, ki opravljajo posle zunanjetrgovinskega prometa morajo imeti po zakonu o prometu blaga in storitev s tujino ustrezno strokovno izobrazbo in morajo izpolnjevati druge pogoje, ki jih določijo Gospodarska zbornica Jugoslavije v sporazumu z Gospodarskimi zbornicami in avtonomnih pokrajin (Ur. l. SFRJ 9/78).

Za delavce, ki so dolžni opraviti posebni strokovni izpit za pridobitev zunanjetrgovinske registracije organiziramo razpisani seminar kot pripravo za izpit.

Opravljeni strokovni izpit, ki je pogoj za delo v zunanjetrgovinskih poslih, je hkrati tudi

POGOJ ZA VPIS V 7. ZUNANJETRGOVINSKO ŠOLO V ISKRI.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

- zunanjetrgovinsko poslovanje,
- zunanjetrgovinski in devizni režim SFRJ,
- pravni posli v zunanji trgovini,
- plačilni promet s tujino,
- mednarodni transport in transportno zavarovanje,
- carine in carinsko poslovanje,
- temeljni družbeno politične ureditve in družbeno ekonomskih odnosov SFRJ.

ČAS IN KRAJ: Seminar se bo začel 6. 5. 1985 v Radencih in bo trajal do 18. 5. 1985.

NOSILEC PROGRAMA: Gospodarska zbornica Slovenije z izvajalcem VEKS, Maribor.

CENA: Cena seminarja je 10.500.- din. Navedeni znesek bodo TOZD, oz. DSSS vplačale na naslov Gospodarske zbornice, na podlagi podpisane prijavnice kandidata. Plačilo penzijskih in ptnih stroškov uveljavljajo kandidati v svoji organizaciji.

PRIJAVE: Prijavnice naročite na tel. št.: 061/222-212, oz. v Izobraževalnem centru SOZD Iskra, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Izpolnjene prijavnice vrnite na isti naslov najkasneje do 19. 4. 1985. Kasnejših prijav v nobenem primeru ne bomo mogli sprejeti.

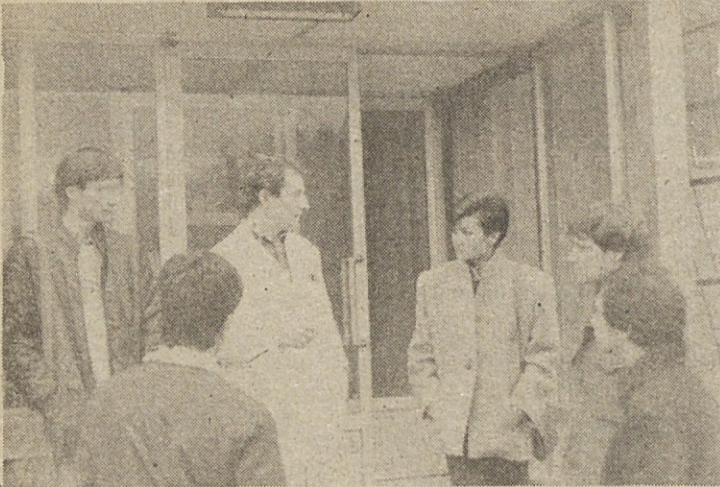
Iskra Inštitut za kakovost in metrologijo, Ljubljana

objavlja prosta dela in naloge

vodje oddelka za elektroniko

Pogoji: dipl. ing. elektrotehnike — elektronik, 5 let delovnih izkušenj, aktivno znanje angleškega jezika, poskusno delo 2 meseca.

Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh na naslov: ISKRA DO IKM, Ljubljana, Tržaška 2.

Z obiska članov kluba v Trbovljah.

Razgovor s štipendisti

Te dni, ko poteka v Iskrini stolpnici razstava izdelkov Iskrinih štipendistov, smo izkoristili priložnost in z njimi spregovorili o njihovi dejavnosti pa tudi o povezovanju z Iskro. Razgovoru so se radi odzvali in pogovarjali smo se s predsednikom kluba Iskrinih štipendistov Alešem Vičičem, študentom III. letnika FE, članom kluba Lojzom Demšarjem, sicer študentom II. letnika FE ter koordinatorko njihovega dela z Iskro, Sonjo Vrhovec.

Na vprašanje kako njihova dejavnost sploh poteka, nam je odgovorjal Aleš Vičič:

Četudi klub deluje že 18 let, lahko rečemo, da je zaživel — v tehničnem smislu — šele zadnja tri leta. Ustrezna dejavnost kluba seveda se nanaša na področje elektrotehnike, sicer pa v svoje dejavnosti vključujemo tudi strokovne ekskurzije, športne dejavnosti, planinarjenje, organiziramo pa tudi strokovne prakse v tujini. Za Iskrine štipendiste — za to skrbi predvsem ing. Janez Volk, ki nam v tem smislu rad pomaga.

No, omenili ste elektrotehniško dejavnost. Kaj bi natančneje povedali o delu na tem področju?

V zadnjih dveh letih so nam Iskrine organizacije poklonile precej odpisane opreme, da skorajda lahko govorimo že o pravem laboratoriju, ki smo si ga uspeli urediti in s tem se nam je odprla možnost graditi zahtevnejše izdelke in znanja pridobljenega na FE tudi praktično uporabiti. Ta znanja vsekakor v bodočih Iskrinih strokovnjakih vzbujajo ustvarjalnost in tudi prispevajo k povezanosti štipendistov in delavcev v združenem delu v delovnem procesu. Ko namreč štipendist kasneje pride v redno delovno razmerje, mu dejavnost Iskre ni več do take mere nova, kot bi mu bila sicer.

In kako na to gledajo delovne in temeljne organizacije Iskre?

Vsekakor večina kaže za naše dejavnosti dosti razumevanja. Tako nam brezplačno odstopajo npr. upore, transistorje, integrirana vezja, kondenzatorje itd. V zadnjem času nam odstopajo tudi končne izdelke, ki jih testiramo, kar za nas pomeni izkušnjo več pa hkrati preskus — povratno informacijo. DO Široka potrošnja nam je dala v uporabo celo računalnik HR 84, spet z namenom, da ga testiramo in po možnosti dodamo programsko opremo zanj.

Ob tej priložnosti naj poudarim,

da ima take izdelke, ki bi jih nam lahko dala v preskus in testiranje marsikatera Iskrina temeljna organizacija in zato tudi vabimo k sodelovanju tiste TOZD, ki doslej z nami še ne sodelujejo.

Kakšni pa so stiki štipendistov z TOZD, ki jih štipendira?

V glavnem sodelujemo z matičnimi temeljnimi organizacijami premalo. Največkrat so to le enome-sečne obvezne prakse. TOZD ne znajo izkoristiti v zadostni meri znanja in mladostne zagnanosti svojih štipendistov. Pogosto delajo za tekočim trakom, čeprav bi na ustreznem mestu in ob strokovnem vodstvu bistveno več pridobili — tako oni kot TOZD.

Te dni je v Iskrini stolpnici odprta razstava kluba štipendistov Iskre, ali kakor se uradno imenuje »Klub inovatorjev Iskra«. Kaj bi nam lahko povedali o njej, smo vprašali Lojza Demšarja, odgovornega za postavitve razstave.

Člani kluba so znova dokazali iznajdljivost in inovatorsko žilico s samostojno razstavo svojih »izdelkov«. Kljub temu, da nimajo modernih laboratorijev in možnosti dela na boljših aparataturah, smo uspeli sestaviti doslej že marsikatero zanimivost, za katero so TOZD Iskre pokazale zanimanje. Delo v našem klubu je sicer ljubiteljsko, vendar smo tudi letos uspeli štipendisti zbrati lepo število izdelkov za razstavo. Razstavljeni so zahtevnejši izdelki s področja mikroročunalništva, zabavne elektronike pa vse do radijske tehnike. Izmed zanimivejših naj omenimo npr. merilec absolutnega dviganja, ki ga uporabljajo zmagarji pa 100 kanalna CB postaja, ki je kontrolirana z Iskrinim mikroprocesorjem EMZ 1001 C. Videli smo še razne profesionalne ojačevalnike, signal regulator, ki je lahko konkurenčen naj-sodobnejšim pa mikroročunalnike ter zanimiv proizvod za ljubitelje zabavne glasbe — elektronske bobne.

**ISKRA COMMERCE LJUBLJANA
TOZD ZUNANJI TRG
Trg revolucije 3
Ljubljana**

objavlja prosta dela in naloge

1. vodja projekta

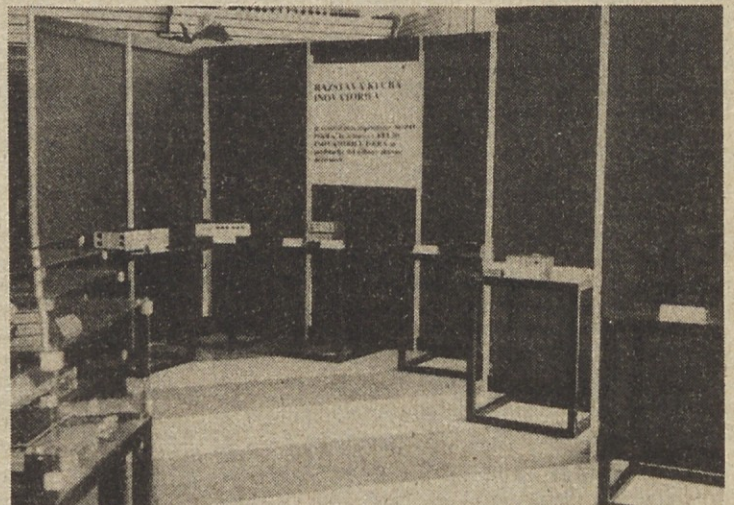
Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas.

Pogoji: diplomirani ekonomist, 4 leta ustreznih delovnih izkušenj na investicijskih delih v tujini, aktivno znanje angleškega jezika, ZT registracija
3-mesečno poskusno delo
Pismene prijave z dokazili pošljite v roku 8 dni na naslov: Iskra Commerce, Kadroviski sektor, Ljubljana, Topniška 58.

cije. Tako bi se štipendisti ob zaposlitvi v novi sredini tudi bolje znašli. Pa še nekaj, mislim, da klub inovatorjev ne nosi pravega naziva. Ustreznejše bi bilo, če bi ga imenovali Klub štipendistov SOZD Iskra, še posebej zato, ker želijo k delu pritegniti ne le študente tehniških strok, ampak tudi druge Iskrine štipendiste. Opažam, da se štipendisti, ki so aktivni v klubu, znatno hitreje znajdejo v organizaciji in so samostojnejši.

In za konec?

Naš klub prireja tudi strokovne ekskurzije v razne TOZD Iskre. Po ogledu proizvodnje se srečamo tudi z mladino Iskre, ki jo obiščemo. Obisk se konča običajno z veselimi spoznavnim večerom. Naj ob tem povabim tudi ostale štipendiste Iskre, ki nas do sedaj še niso obiskali, da se zglasijo v klubu v Rožni dolini nad gostilno »Katrc« ob ponedeljkih ob 18. — 21., ali pa nas pokličejo na telefon 061-266-801.

Te dni je v Iskrini poslovni stolpnici v Ljubljani odprta že druga razstava Iskrinih štipendistov. Štipendisti Iskre s svojo razstavo dokazujejo svojo iznajdljivost in ustvarjalnost in lahko bi rekli, da je razstava zares zanimiva. Predstavljajo nam svoje dosežke s področja mikroročunalništva, zabavne elektronike, pa do radijske tehnike. Razstavljeno je skupno 21 izdelkov.

Razstava je ponoven dokaz za to, da je možno z ljubiteljskim delom tudi brez modernih laboratorijev sestaviti marsikatero zanimivost, za katero pokažejo zanimanje tudi delovne organizacije SOZD Iskre.

Nad zdravjem delavcev je treba nenehno bedeti

Med najpomembnejše stabilizacijske ukrepe sodi nedvomno tudi ohranjanje dosežene ravni zdravstvenega varstva, kar postaja v sedanjih gospodarskih razmerah že precejšen problem. Ne najboljše samoupravna organiziranost uporabnikov in izvajalcev zdravstvenega varstva pa tudi padec življenjskega standarda in kvalitete življenja, se še kako negativno odražajo tudi na zdravju prebivalstva, k čemur pa v veliki meri pripomorejo tudi bolezni, povezane z delovnim mestom.

Skrb za zdravje zaposlenih ni le zgolj humano dejanje, temveč tudi ena izmed ključnih postavk, ki bistveno pripomore k pozitivnim ekonomskim učinkom delovne organizacije. Tega se vse bolj zavedajo tudi v DO IEZE, kjer so že pred leti konkretno začeli z organiziranim reševanjem problematike zdravstvenega varstva delavcev in so skupaj z nekaterimi drugimi kolektivi z območja Ljubljana—Stegne združili sredstva za obratno ambulantno. Z občinsko zdravstveno skupnostjo so sklenili samoupravni sporazum, po katerem v lastnih poslovnih prostorih, ekipa ZD Šiška opravlja storitve preventivnega in kurativnega zdravstvenega varstva. Vse TOZD, uporabnice storitev, so prispevale, da je ambulanta opremljena z vsemi napravami, potrebnimi za osnovne zdravstvene storitve, ne manjka niti priročna lekarna. Zdravstveni delavci — zdravnik specialist medicine dela dr. France Cukjati, višja medicinska sestra Neda Janjanin in medicinska sestra Jelka Sušnik izredno vestno opravljajo svoje delo, ki poleg preventive in kurative, obsega tudi izdelavo analiz in poročil s področja medicine dela, kot tudi strokovno svetovanje za izboljšanje zdravstvene ravni zaposlenih. Nekaj več o tem nam je povedal dr. Cukjati:

»V našo ambulantno prihaja na pregled in zdravljenje 2450 delavcev iz 11 TOZD. Naša osnovna in najpomembnejša dejavnost je preventiva, ki obsega predvsem obdobje sistematične pregleda za delavce, glede na delovno mesto. Posamezne temeljne organizacije nam po skupinah pošiljajo na pregled delavce, ki delajo na zdravju škodljivih delovnih mestih. Ugotovili smo, da je takih v proizvodnji več kot 75%. Delavci so izpostavljeni strupenemu prahu, plinu, hrupu, vročini in izrednim fizičnim naporom.

Na vsakem takem pregledu se izkaže, da je določen % delavcev nesposobnih za nadaljnje opravljanje nalog in zato predlagamo delovni organizaciji, da jih premesti, ustrezno njihovemu psihofizič-

nemu stanju. Vse te obdobje preglede statistično obdelamo in za vsako skupino izdelamo temeljito poročilo. Občutek imam, da nekatere temeljne organizacije teh poročil ne znajo izkoristiti tako, da bi dosegle izboljšanje zdravstvenega stanja zaposlenih. Ne zavedajo se dovolj ekonomskih posledic, ki jih dolgoročno povzroči neustrezen, ali malomaren odnos do zdravstvenega varstva na delovnem mestu. Le zdrav človek na pravem delovnem mestu lahko da nekaj od sebe — to bi moral biti osnovni namen teh pregledov, ne pa da jih opravljamo le v zadostitev zakonskim predpisom.

Tudi mi, kot zdravstvenaslužba, še nismo razvili vseh metod preventive, radi bi izdelali preiskavne metode in teste, ki bi pripomogli k temu, da bi z zdravstvenega vidika optimalno razporedili ljudi na ustrezna delovna mesta, tako bi se tudi zadovoljstvo pri delu lahko precej izboljšalo. V tem smislu poskušamo ukrepati že ob pregledih za sprejem na delo, ki so prav tako pomemben sestavni del preventive.«

— **Kaj vse obsegajo ti pregledi?**

»Tak pregled je lahko zelo temeljit, ali pa minimalen, odvisno pač od zahtevnosti opravil, ki jih bo opravljal bodoči delavec. Pri tem vedno upoštevamo napotnico, ki jo izda kadrovska služba in kjer so označene zahteve, oz. obremenitve delovnega mesta. Poleg minimalnega in kliničnega pregleda vseh telesnih funkcij je včasih potreben še dodaten, specialistični pregled.«

— **In če se kasneje izkaže, da delavec le ni kos pogojem na delovnem mestu? Ali imate kaj vpliva na to, da ga premestijo, ali da odpravijo škodljive posledice?**

»Stalno opozarjamo pristojne in že večkrat smo predlagali, naj se uvede npr. občasna rotacija, s katero bi bilo možno preprečiti ne-

katere ortopedske poškodbe, vendar se večkrat sami delavci upirajo takim spremembam, ker pač vsako prilagajanje novim pogojem zahteva dodatne napore. Ponekod dobro sodelujemo z varnostnimi inženirji, predvsem na področju zaščite pred strupenimi snovmi. Zaščito je mogoče izvesti na več načinov. Včasih je potrebno celo spremeniti tehnologijo, če surovine, s katerimi se dela, lahko pustijo trajne posledice za zdravje. Delno pa se lahko izvrši zaščita izvora intoksikacije, zmanjševanje hrupa, odsesavanje strupenih snovi, ali pa zaščita delavca z ustreznimi varovalnimi sredstvi. Vedno pa je treba biti

»Glede na mednarodno klasifikacijo smo naredili razvrstitev in v njej beležimo, da so daleč na prvem mestu bolezni dihal (33%), sledijo nedefinirana stanja (10%), to so tista stanja, kjer diagnoza iz previdnosti, ali ni bila dokazana, ali pa sploh ni šlo za bolezen, ali poškodbo. Že na tretjem mestu pa so poškodbe pri delu.«

— **Kaj pa kurativa, kot sestavni del vašega delovnega vsakdana?**

»Moram reči, da je kurativna dejavnost v preteklem letu izredno porasla (od 8121 obiskov v letu 1983 na 9148), kar ponovno dokazuje smotrnost predlanske akcije za razširitev ambulantne. Učinkovito nam je uspelo organizirati potek dela, saj smo s telefoničnim naročanjem dosegli, da pacient ne čaka poprečno več kot 7 minut, oskrbljeni smo tudi z najnujnejšimi zdravili in tudi na laboratorijske preiskave pacientom ni treba več hoditi v zdravstveni dom.

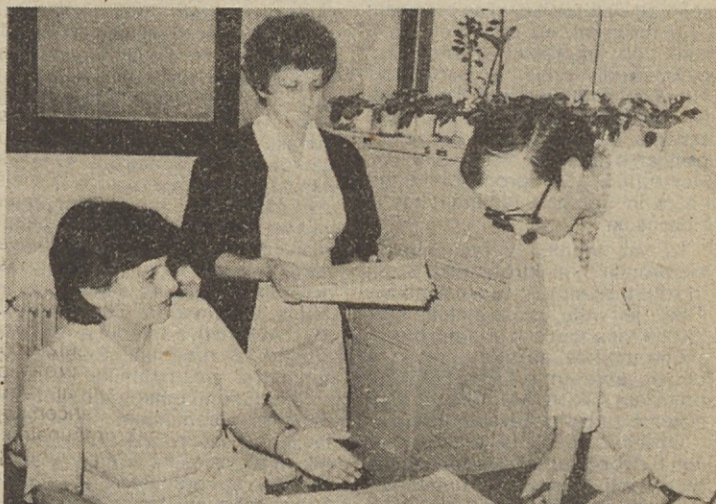
— **Ostaja še kaj, s čimer bi se lahko izboljšali nudenje zdravstvenih storitev? Pogrešate morda še kakšno opremo?**

»Omenil sem že, da smo kar zadovoljni s sodobno preurejenimi prostori in opremo. Predlagali pa smo, da bi bilo zelo koristno, če bi nabavili še majhen EKG, ki bi ga lahko s pridom uporabljali pri pregledih delavcev, ki so v stresnem položaju. S pomočjo cikloergometrije bi bilo možno narediti preiskave glede na latentni infarkt. To področje preventive je namreč pri nas še premalo upoštevano, a bi bilo še kako nujno tudi tu začeti s sistematičnim delom.

Zavzemam se tudi za to, da bi najbolj zdravstveno ogroženim delavcem omogočili brezplačno zdravljenje v zdraviliščih, zaenkrat nam je uspelo urediti, da jim plačamo vsaj zdravniško oskrbo v zdravilišču.

Moti me še to, da v obsegu mojih delovnih nalog ni obiskov na domu, saj morajo tako v določenih primerih naši pacienti iskati zdravniško pomoč drugod.«

I. S.

Popravek

V 11. številki glasila Iskra, str. 15, je bilo v tabeli »Nekateri najpomembnejši kazalci poslovanja DO IEZE« pomotoma izpuščeno, da so podatki o izvozu in uvozu izraženi v dolarjih. Pravilno se glasi:

Izvoz (v 000 \$)

Uvoz (v 000 \$)

Za nastalo napako se opravičujemo.

Pogojno sprejet gospodarski načrt

Tudi letos so na obravnavanju predloga gospodarskega načrta DO Iskra — Široka potrošnja delegati DS glasovali za pogojni sprejem tega dokumenta. Usklajevanje pripomb, ki so zavrle sprejem načrta bo moralo prinesiti pomemben sklep: zmanjšanje stroškov skupnih dejavnosti v DO Iskra — Široka potrošnja in DO Iskra Commerce.

Na seji, ki je bila v Škofji Loki 19. 3. 85, je tekla beseda o poslovanju delovne organizacije v letu 1984, poleg predloga gospodarskega načrta za letošnje leto pa so delegati obravnavali tudi elaborat o ekonomski upravičenosti priključitve TOZD Tovarna gospodinjskih aparatov Reteče ter TOZD Tovarna elektromotorjev Železniki. V zvezi s poslovanjem Široke potrošnje v lanskem letu (delovna organizacija je takrat prvič v svojem desetletnem obstoju poslovala z izgubo) so delegati ponovno poudarili izredno nujnost sanacije delovne organizacije kot celote. Delavski svet je zadolžil strokovne službe delovne organizacije, da do konca letošnjega prvega polletja izdelajo predlog poslovnno-programske vizije delovne organizacije, saj doseženi poslovni rezultati iz leta 1984 vzbujajo upravičeno skrb.

V zvezi z elaboratom, na osnovi katerega naj bi pripojili TOZD TGA Reteče v obliki obrata temeljni organizaciji Tovarna elektromotorjev in gospodinjskih aparatov Železniki pa so delegati ugotovili, da je dokument strokovno neoporečen, da pa nekaj zelo pomembnih nejasnosti še ne omogoča dokončne izvedbe. Še vedno je odprtih vrsta pomembnih vprašanj s področja financiranja in delovanja organizacije po pripojitvi. Vse strokovne službe bodo morale z razreševanjem te problematike zelo pohiteti, saj se, kot je izrecno poudaril predsednik začasnega kolektivnega poslovnega organa TOZD TGA Branko Mesec v Ret-

ečah že ustvarja konkretna družbena škoda. Vsak dan beležijo velik odliv kadrov, zlasti strokovnih tako, da se je število zaposlenih že zmanjšalo pod mejo, ki še omogoča poslovanje brez izgube.

Pripombe na elaborat je posredovala tudi delegacija TOZD Montaža iz Spodnje Idrije, ki je poudarila, da se z novo organizacijo pretrgajo vezi v sedanji reprovirgi med TOZD Elektromotorji Železniki, TOZD Montaža Spodnja Idrija in TOZD TGA Reteče.

Idrijska temeljna organizacija bi v primeru prenehanja obstoja TOZD TGA beležila občutno gospodarsko škodo, zato je posledice pripojitve treba

predvideti in ustrezno ukrepati že vnaprej.

Precej razprave med delegati je sprožilo tudi poročilo koordinacijskega odbora sindikata Široke potrošnje, v katerem je poudarjeno, ravnanje TOZD Montaža Spodnja Idrija v zvezi z uresničevanjem sklepa delavskega sveta SOZD Iskra o združevanju rezervnih sredstev TOZD za pokrivanje izgube iz poslovanja TOZD TGA Reteče v letu 1984. Nepravočasno zbrana sredstva so povzročila zamudo pri izplačilu osebnih dohodkov v TOZD TGA.

V nadaljevanju zasedanja je delavski svet imenoval komisijo za imenovanje glavnega direktorja DO Iskra — Široka potrošnja in razpisno komisijo za imenovanje delavcev s posebnimi pooblastili in odgo-

vornostmi v DO. Mandat večini delavcev, ki jih bosta obravnavali komisiji, poteče junija, oz. julija letos.

Imenovana je bila tudi komisija za ocenitev inovacije z naslovom »Ekonomske koristi z uporabo postopka optimiziranja proizvodnih programov«, avtorja inovacije sta Nada Klučar (DSSS Široke potrošnje) in Đorđe Krstič (CAOP).

V letošnjem letu bo v nekaterih temeljnih organizacijah težko izplačati sredstva za regresiranje letnih dopustov, saj lanski poslovni rezultati niso omogočili oblikovati sklada skupne porabe. Delavski svet je zato v skladu s predlogom KOS DO zadolžil strokovne službe, da raziščejo možnosti, kako ta sredstva vendarle zagotoviti vsem delavcem Široke potrošnje.

Stane Fleischman

V sredo, 20. marca so se v Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani zbrali vsi delavci TOZD Tovarna TV sprejemnikov s Pržana, ki bodo na kakršenkoli način vključeni v interaktivno delo z Iskrinim »Host« računalnikom. Na Pržanu v teh dneh že nameščajo prve terminale, s pomočjo katerih bo tudi ta temeljna organizacija — soinvestor izgradnje Iskrine informacijske mreže — pričela z računalniškim nadzorom poslovanja (paket PMPS). (Foto: Stane Fleischman)

Najboljši mladi delavec in inovator

V sredo, 13. 3. 1985 je bila prva redna seja KS ZSMS DO Iskra Telematika. Najpomembnejši točki dnevnega reda sta bili odstop predsednika KS ZSMS Iskre Telematike in predlog za v. d. novega predsednika ter izbor najboljšega mladega delavca ter najboljšega mladega inovatorja v tej Iskrini delovni organizaciji za leto 1984.

Z obrazložitvijo odstopa dosejanega predsednika Gorana Iliča se koordinacijski svet ni strinjal. Zato mora Goran Ilič do naslednje seje koordinacijskega sveta pripraviti obširnejšo in konkretnjejšo obrazložitev za svoj odstop. Ker Goran Ilič ni več pripravljen opravljati funkcije predsednika je KS soglasno potrdil njegov odstop.

Za novega predsednika KS ZSMS DO Iskra Telematika je bil predlagan Brane Djordjevič, ki je dosedaj opravljal funkcijo predsednika OO ZSMS v TOZD MKD. Do naslednjih volitev bo Brane Djordjevič opravljal funkcijo v. d. predsednika KS ZSMS Iskre Telematike.

KS je izbral tudi najboljšega mladega delavca — samoupravljalca in najboljšega mladega delavca inovatorja v DO Iskra Telematika za leto 1984. Izmed vseh predlogov, ki so prispeli, je KS izbral Jožeta Delavca, za najboljšega mladega delavca — samoupravljalca ter Franca Tičarja za najboljšega mladega delavca — inovatorja.

Jože Delavec je zaposlen v orodjarni TOZD MKD. Pri svojem delu je vesten in dosleden, vse sprejete naloge opravlja zadovoljivo, z veliko mero samoiniciativnosti. Zadovoljiv je tudi njegov odnos do družbene lastnine. Aktivno sodeluje pri izboljševanju delovnih procesov. V sindikalni skupini sodeluje v razpravah ter daje konstruktivne predloge. Aktiven je tudi v OO ZSMS v TOZD MKD, kjer opravlja funkcijo predsednika komisije za informiranje.

V prostem času sodeluje tudi v folklorni skupini Iskra. Poudariti je treba, da smo pri izboru dali največji poudarek njegovemu delu.

Franč Tičar je zaposlen v TOZD Terminali.

Na svojem področju dela, to je novični aparat NTA 03, je predlagal vrsto racionalizacij in koristnih predlogov predvsem pri predelavi mehanizmov kot tudi pri ostalih sestavnih delih.

S svojimi predlogi je zmanjšal

uvoz sestavnih delov iz Belgije, v naši proizvodnji pa je z uspešnim vključevanjem v reševanje vseh nastalih problemov zmanjšal zaloge nedokončane proizvodnje. Vse njegove rešitve so bile izvedene z minimalnimi stroški, saj so bile izvajane z obstoječim orodjem in napravami.

Za nagrado si bosta oba nagradjenca lahko ogledala enega izmed sejmov v Jugoslaviji.

Stojan Drobnič

Predavanja za mlade

KS ZSMS Iskre Telematike je za mladince in ostale sodelavce organiziral dve predavanja. Obe sta bili aktualni, saj je prvo obravnavalo delo in organiziranost mladinske organizacije ter njene naloge, drugo pa ekonomsko-politični položaj v občini Kranj. Predavatelj sta bila dobro izbrana, saj sta govorila o temah, ki jih dobro poznata. Predavanje o mladinski organizaciji je vodil predsednik OK ZSMS Kranj Boštjan Šefic, drugo o položaju v kranjski občini pa sekretar OK ZK Kranj Stane Pirnat.

Na prvem predavanju smo največjo pozornost posvetili reševanju mladinske problematike, predvsem v občini Kranj. Obravnavali smo politiko štipendiranja in zaposlovanja ter stanovanjsko problematiko mladih delavcev. Kljub vsem dogovorom in sporazumom pa bo treba na tem področju še veliko narediti, da bodo vsi problemi vsaj približno zadovoljivo rešeni.

Dotaknili pa smo se tudi organiziranosti ter nalog mladinske organizacije. Žal tudi na tem področju še vedno ni vse urejeno.

Drugo predavanje pa je obravnavalo problematiko gospodarstva v kranjski občini. Položaj še ni kritičen, vendar pa se moramo vsi potruditi, da ga izboljšamo. Za to pa so potrebni naporji nas vseh.

Na kratko smo se dotaknili tudi problemov, ki tarejo Iskra Telematiko. Vsi kazalci kažejo, da se stanje izboljšuje. Vidni so tudi rezultati, saj je bil zastavljeni plan za februar že presežen. Dobro pa kaže tudi za naprej. Stane Pirnat se je dotaknil tudi mladinske organizacije. Ugotovil je, da mladina v velikih delovnih organizacijah ne deluje tako, kot bi morala. Seveda so tudi izjeme (na primer Sava ima zelo dobro organizirano delovanje mladinske organizacije): Mladinska organizacija je po njegovem mnenju zapostavljena. Mladina se je s svojim delom že dokazala, zato bi tudi morala imeti ugled, ki ji gre.

Obe predavanja sta bili zanimivi, žal, pa je bilo na obeh zelo malo poslušalcev.

Stojan Drobnič

Kondenzatorji Iskra Iskra Iskra Iskra Iskra Iskra

Lanska razvojna in tehnološka dejavnost

Spričo naglega razvoja elektronske industrije v svetu in pri nas so tudi zahteve za elektronske elemente čedalje nujnejše. Pri tem gre za miniaturizacijo, zanesljivost in kompatibilnost z elektronskimi vezji, za ekološko neoporečnost in negorljivost elementov ter podobno. Vse te zahteve morajo izpolnjevati tudi semiški Kondenzatorji. Zato ni nič čudnega, če doživlja semiški proizvodni program sicer na zunaj manj vidne, vendar pa dejansko občutne spremembe.

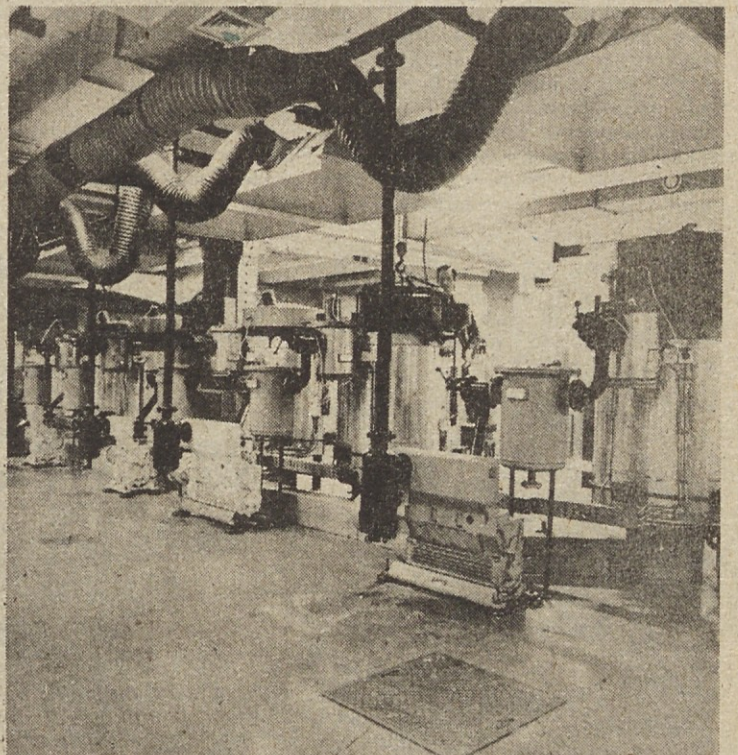
Tako lahko štejemo med pomembnejše novosti, ki so jih v DO Kondenzatorji vpeljali v svoj letošnji proizvodni program redno proizvodnjo sljudnih kondenzatorjev. Dalje so odpravili napake v tehnološkem postopku proizvodnje nizkonapetostnih cos fi kondenzatorjev in rešili so njihovo zaščito pred previsokimi vklopni tokovi. Definirali so tudi tehnološki postopek proizvodnje visokonapetostnih cos fi kondenzatorjev, impregniranih z nekloriranim impregnantom. Razvili so tudi novo konstrukcijo filtra ter opravili precej modifikacij pri izdelkih na posebne zahteve kupcev. V lanskem letu so na področju EOM pridobili za vrsto elementov znake VDE in SEV, kar je tovarni v Semiču omogočilo prodajo teh izdelkov na tujem trgu. Prav tako so lani prvič začeli v večjem obsegu uporabljati v proizvodnji domači polipropilen.

Žal pa nekaterih nalog s tega področja niso dokončali. Mednje sodi pridobivanje tujih znakov kvalitete za motorske kondenzatorje in filtre ter proizvodnja R 5 in VN cos fi kondenzatorjev. Sodijo namreč, da je bilo pri tem kritično predvsem dejstvo, da se jim za proizvodnjo novih vrst izdelkov ni posrečilo nabaviti, oz. doma izdelati ustrezne opreme. Razen metalizacijske naprave, ki je bila dejansko dopremljena v začetku letošnjega leta, dodatne opreme za orodne stroje (merilne letve), stroja za tampoprint in nekaj manjših postavk niso lani nabavili nič pomembnejšega. Posluževali so se celo izposojene opreme iz ostalih Iskrinih tovarn. Pri tem jih je reševala domača proizvodnja opreme, ki je bila tudi sicer nezadostna, vendar pa bi bil brez nje položaj še težji.

Tako menijo v Semiču, da sodijo med pomembnejše dosežke s tega področja proizvodnja, oz. razvoj serije navijalnih strojev ANM 137 in ANM 236, merilnih avtomatov MA 100 in STP 332, linij za proizvodnjo R 5 kondenzatorjev, linij za pocinjvanje izvodov, avtomata za pocinjvanje aksialnih kondenzatorjev AVM 144, merilnika kapacitativnosti in podobno. In končno, krmiljenje strojev v semiški DO je čedalje

popolnejše in zanesljivejše, kar je posledica nadaljnega izpopolnjevanja mikroprocesorskega krmilnika.

D. Ž.

Oprema za impregniranje komponent v Semiču

Mednarodno priznanje tolminski Iskri

Tolminska Iskra AET, ena izmed enajstih temeljnih organizacij novogoriške Iskre — Avtoelektrike je s svojimi izdelki že zdavnaj prodrla na tuje trge in jih zaradi visoke kvalitete in rednih dobav tudi obdržala. Da je temu res tako, priča pomembno mednarodno priznanje, ki je bilo pred dnevi podeljeno temu 500-članskemu kolektivu s strani angleške firme Perkins Engines Company iz mesta Peterborougha, ki leži severno od Londona.

Najprej nekaj besed o sami firmi Perkins, da bomo spoznali pomen priznanja. Ta veliki gigant je največji svetovni proizvajalec dieselskih motorjev in zaposluje okrog devet tisoč delavcev. Vsako leto izdelajo približno pol milijona motorjev, ki jih vgrajujejo v gospodarska vozila, poljedeljsko opremo (traktorje in kombajne), gradbene stroje, varilne aparate in črpalke, viličarje in vse vrste ladij. Poleg motorjev, ki jih izdelujejo in prodajajo neposredno iz Peterborougha, izdelajo še več kot stotisoč sestavnih delov za motorje, ki jih potem pošiljajo v svoje čezmorske tovarne, ki motorje sestavljajo in potem prodajajo. Moč Perkinsovih motorjev je od 35 do 325 KS in so izdelani kot 3, 4, 6 in 8 cilindrske enote.

Danes slovi Perkins po najboljši kvaliteti in zanesljivosti delovanja motorjev. Že leta 1981 so izdelali v Veliki Britaniji v Perkinsu pet milijonti motor. Delež Perkinsa na svetovnem trgu je ogromen in predstavlja: kombajni 30%, traktorji 20%, viličarji 40%, jahte 14%, kamioni 10%, prenosni kompresorji 11%, itd.

Kot zanimivost pa omenimo še to, da je med finalistami, ki vgrajuje Perkinsove motorje tudi kragujevska Crvena zastava.

In kako je tolminska Iskra v hudi mednarodni konkurenci prodrla k tej veliki firmi? Rezultat vsega tega je plod dolgotrajnega razvojnega dela na programu svečk, ki jih poleg magnetnih vžigalnikov, visokokvalitetne keramike, elektro in regulacijskih izdelkov itd. izdelujejo v tej TOZD. Še največ zaslug

pa ima vsekakor Albin Ličer s sodelavci, saj so brez licenc z lastnim znanjem osvojili plamensko-žarične svečke za katere so prejeli tudi priznanje in sicer za kvaliteto dobav.

Z omenjenimi svečkami so k firmi Perkins prodrli v začetku leta 1983. To je bilo vsekakor izredno težko, saj so bili razgovori pred tem dolgi, kupčevi pogoji izredno težki in zahtevni. Ena sama svečka ne sme biti slaba, so jim rekli in Tolminci so dokazali, da je mogoče tudi s slabšo opremo in v težjih pogojih kot v drugih svetovno znanih tovarnah s prizadevanjem vseh uspeti in doseči zahtevano kvaliteto. Prav dosežena kvaliteta in konkurenčna cena sta narekovali Perkinsu, da se je odločil za Iskro, namesto dotedanega dobavitelja CAU, ki deluje pod firmo Lukas. Seveda borba s tem še ni končana, saj je potrebno nenehno skrbeti in bdeli nad doseženo kvaliteto. Lani so bili uspešni, saj so izvozili 210 tisoč kosov svečk in zanje iztržili 300 tisoč funtov.

Na slavnosti ob podelitvi priznanja v Iskri Limited v Londonu so predstavniki Perkinsa posebej poudarili, da Iskrine svečke niso le kvalitetne, ampak so tudi kot dobavitelj nadvse solidni, Angleže pa je presenetila tudi ekspeditivnost, saj je bil na primer ob majhni, omembe nevredni reklamaciji predstavnik tolminske Iskre že v 70 urah v njihovi firmi.

Načrti in prodor tolminske Iskre s tem seveda še niso zaključeni. Na homologaciji imajo že dva nova proizvoda in sicer čepne svečke za

G. Speechley (levo) izročila priznanje Lucjanu Rejcu, direktorju tolminske Iskre AET na slavnosti v Londonu.

motorje z indirektnim vbrzganjem ter nov sistem dvosekundnega vžiga. Seveda upajo, da bodo tudi s temi programi uspeli, kar bi še bolj utrdilo njihov položaj v mednarodni delitvi dela. Je pa tu izredno huda konkurenca s strani Boscha ter drugih firm (CAU, BERU) in japonskih proizvajalcev.

Kolektivu tolminske Iskre je prišlo priznanje v roke v pravem trenutku in jim veliiko pomeni. Čut-

ili so zadovoljstvo, saj jim odpira možnosti prodora tudi k drugim firmam pa tudi v sami Veliki Britaniji je dobilo pomen širokih razsežnosti. Priznanje velja do januarja prihodnjega leta in, če ga bodo tolminski Iskraši takrat znova zaslužili, bodo prosili predstavnike firme Perkins, naj jim ga podelijo v Tolminu, pred celotnim kolektivom. Tako bo zadovoljstvo še večje, to pa si vsi v Iskri želimo!

Marko Rakušček

Iskra Commerce Ljubljana TOZD ZUNANJI TRG Trg revolucije 3 Ljubljana

objavlja prosta dela in naloge

1. korespondent

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas.

Pogoji: administrativni tehnik, 1 leto ustreznih delovnih izkušenj, 2-mesečno poskusno delo. Pismene prijave z dokazili pošljite v roku 8 dni na naslov: Iskra Commerce, Kadroviski sektor, Ljubljana, Topniška 58.

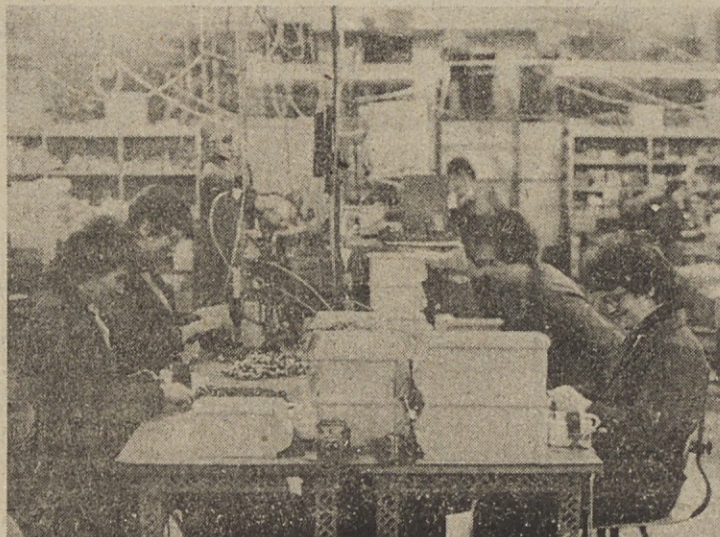
ISKRA COMMERCE Ljubljana TOZD ZUNANJI TRG Trg revolucije 3 Ljubljana

objavlja prosta dela in naloge

1. izvozni komercialist

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas.

Pogoji: diplomirani ekonomist, 1 leto ustreznih delovnih izkušenj, znanje francoskega jezika, 3-mesečno poskusno delo. Prijave z dokazili pošljite v 8 dneh na naslov: Iskra Commerce, Kadroviski sektor, Ljubljana, Topniška 58.

Del linije svečk, za katere je tolminska Iskra prejela priznanje.

Mikrofilmski center pri nas

Vsak delovni dan napišejo v ZDA 76 milijonov pisem, narede 235 milijonov fotokopij in računalniški pisalniki natipkajo približno 600 milijonov izhodnih strani. Če bi morali to množico papirja arhivirati, vsak dan, leto za letom, bi zanesljivo zmanjkalo arhivskega prostora mimo drugih nič manjših nevšečnosti. Američane rešuje mikrofilm. 733 ton papirnatih dokumentov posnetih na mikrofilm tehta že sedaj komaj eno tono, z novimi tehničnimi sistemi pa bo v prihodnje skrčenih še na manjši prostor in težo. Mikrofilm je torej najgospodarnejše množično skladiščenje dokumentov.

Invest servis ima v sektorju storitev oddelek za mikrofilm in arhiv. Zaposluje 18 delavcev in dela v kleti II, torej globoko pod zemljo v ljubljanski stolpnici. Letno opravi s kompletno 16 mm linijo celotni mikrofilmski postopek za približno 5 milijonov 700 tisoč dokumentov, kar je na meji zmogljivosti glede na sedanje število zaposlenih in organizacijo poslovanja. Pred leti je namreč zavzeto izkoristil vse notranje rezerve in pri tem povečal promet količinsko za eno tretjino. Več bi naredil le, če bi uvedli drugo izmeno.

Zal pa so delovne razmere v prostoru poleg menze precej slabe. Ves dan umetna luč in ker premetavajo papir, je mnogo prahu v ozračju. Temperatura je komaj zadovoljiva s tem, da je poleti včasih neznošno vroče in še smrdi, ker prehajajo avtomobilski izpušni plini prek prezračevalnih naprav iz sosednje podzemeljske garaže. Pozimi je včasih samo 25% vlage. Velike količine papirja, ki čakajo na obdelavo, ali so že obdelane, stalno vsrkavajo vlago in s tem ustvarjajo nevarnost dehidracije. Strokovna služba Invest servisa je že naročila dodatne naprave za ovlažjenje atmosfere, zato kaže, da bo ta problem kmalu rešen, zagotovo do naslednje zime. Kljub temu delovne razmere še vedno ne bodo ustrezale, saj tudi podzemeljski prostori niso bili nikoli namenjeni za tako občutljiva kontinuirana dela.

Oddelek so ustanovili leta 1974 za potrebe Iskre (mikrofilm + arhiv), vendar zamisel o posodobitvi tega dela informatike še do danes ni prodrla v zavest naših delovnih organizacij, z nekaj izjemami. Čeprav se Iskrine organizacije pri svojem poslovanju dnevno srečujejo s težavami, ki jih povzročajo klasično organizirane arhivske službe, od katerih je najbolj pereče pomanjkanje arhiv-

skega prostora, neustrezen dostop do dokumentacije, nepreglednost itd., ne odstopijo v svoji konzervativnosti od sedanjih nesmiselnih načel, ampak vztrajajo pri dražjem in povsem zastarelem načinu arhiviranja.

Posledica tega je, da oddelek za Iskro nima dovolj dela in je tehnološko v desetih letih zaostal spriču neverjetnega napredka, ki ga ponuja ta dejavnost informatike.

Prevelike zmogljivosti s tremi pretočnimi kamerami so prisilile Invest servis, da si je poiskal naročnike za obdelavo dokumentacije iz vrst zunanjih delovnih organizacij. To mu je povsem uspelo ob dejstvu, da so te storitve zelo iskane, saj je prepovedan uvoz tovrstne opreme.

Položaj je danes takle: imamo mikrofilmski center, vendar tehnološko že zastarel, ker mora biti sodobni sistem neposredno povezan z računalništvom. Za tak MFC je potrebna nova oprema, ki je seveda vsa uvožena in ni poceni. Po drugi strani je veliko zanimanje zunanjih naročnikov za posodobitev centra v Invest servisu, ker drobljenje mikrofilmske obdelave dokumentov ni gospodarno, še manj pa ustanavljanje novih MF središč, kjer bi dosegli kvečjemu sedanjo tehnično raven kakovosti dela.

Lani julija so se zainteresirani sestali in se dogovorili o najustreznejši varianti — to je združevanju dela in sredstev. S tem bi posodobili in dopolnili obstoječo opremo in se organizirano lotili obdelave do-

kumentacije. Tako združeni v skupnem mikrofilmskem centru bi rešili vse prostorske, finančne in kadrovske probleme, izboljšali proces dela in kakovost in s tem tudi zelo pocenili celotno obdelavo dokumentacije.

Vsekakor je to obsežna naloga, ki sega v naslednje srednjeročno obdobje. Zahteva sistemsko rešitev z novo tehnološko opremljenostjo centra, ob doslednem upoštevanju svetovnih dosežkov na tem področju in hkrati z zahtevki glede vrste dokumentacije posameznih soudeleženk — organizacij združenega dela, ki nameravajo v prihodnjem obdobju prenesti to dejavnost v MFC.

Seveda bo potrebno pred tem dobiti soglasje pri samoupravnih organih vseh udeleženk — organizacij. Nato bo potrebno še sestaviti projektni tim s predstavniki vseh dopisnic samoupravnega sporazuma, potem pa ne bo nobene ovire več za začetek praktičnega dela.

Letošnje poslovno leto naj bi v mikrofilmskem centru potekalo na dosedanjih medsebojnih odnosih in v dosedanjih delovnih razmerah.

Marjan Kralj

ISKRA - Poslovna stavba, Ljubljana

NALOG ZA SNEMANJE NA MIKROFILM

Št. Dne: PP:

Št. naroč.: Dne:

GRADIVO, NAVEDENO V PRILOŽENEM OBRAZCU „VSEBINA FILMA“, JE TREBA FILMATI V SKLADU S PREDPISI ZA SNEMANJE NA MIKROFILM V CELOTI IN V ZAPOREDJU PREDANIH ORIGINALOV.

POSTOPEK V MFC

Kamera	Št. izv. filmov	Metoda	Faktor	Štev. filma	Arhiv. filma	Arhiv. gradiva
1	2	S D _x D			Zv	Zp USAT

Postopek odredi

Povzeto	Razvito	Vizirano	Razmnoženo	Arhivirano
Datum				
Podpis				

KONTROLA FILMA

Povzeta filma št. sem prejel(a) in upotrožil(a) so v redni, razen posnetkov, navedenih v „NALOGU ZA PONOVIČEV FILMA“ št. in v „NALOGU ZA ARHIVIRANJE“ št. Posnetki so posneti v skladu na filmu št.

Podpis kontrolorja

Povzeto posneti sestavljeni	Povzeto	Vizirano	Preverjeno	Obd. filma končano
Datum				
Podpis				

POTRDILO O PREVZEMU

Mikrofilmsko gradivo in originalni dokumentov po tem nalogu v redni prejel

V dne Podpis prejemnika

Na levi primer dokumenta v velikosti A4, na desni spodaj tako imenovani žepki, v katerem so v zgornjih treh vrstah razvrščeni dokumenti, pomanjšani 24 x, spodaj pa pomanjšani 40 x.

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Ing. Marjan Lavrenčič Malo izkušenj a veliko dobre volje

Danes pokojni ing. Marjan Lavrenčič je bil tudi eden izmed tistih Iskrašev, ki so vso svojo delovno dobo posvetili in preživeli v Iskri. Bil je tudi mesec dni konkretno junija 1948 tudi vršilec dolžnosti direktorja Iskre. Ob tem dejstvu zabeležimo značilno podrobnost tistega časa. Ko je direktor ing. Lucijan Šinkovec junija 1948. odhajal, je dan pred odhodom poklical k sebi ing. Lavrenčiča in mu preprosto dejal: »Od jutri dalje boš ti vršilec dolžnosti direktorja Iskre. In kar zdaj prevzemi od mene vse direktorske posle, dolžnosti in odgovornosti.«

Zato sodi po naši kronologiji, da podrobneje spregovorimo o njem in skušamo tako z dokumenti, kot pričevanji njegega samega in njegovih sodelavcev ter prijateljev obuditi njegovo podobo v nekaj nadaljevanjih našega podlistka.

Ob desetletnici Iskre je ing. Marjan Lavrenčič napisal za drugo aprilsko številko mesečnika Iskra iz leta 1956. Zanimive spomine na Iskrine začetke pod naslovom »Tehnični razvoj oddelkov«, s katerimi bomo najboljše za uvod predstavili tako njega, kot njegovo delo in pionirske čase začetkov Iskre v Kranju.

»Še pomnite tovariši, kako smo začeli?« se sprašuje pokojni ing. Lavrenčič na začetku svojega spominskega zapisa in nadaljuje:

»Zbirali smo se z nepojmljivim navdušenjem, ki je bilo plod zmage. Prihajali smo od partizanov, iz taborišč in pregnanstva, od vsepovsod, pre-

pričani, da bomo premagali tudi vse tehnične ovire. Nemalo pa smo se začudili, kaj je okupator napravil iz naše takrat največje in najboljše tekstilne tovarne. Od tkanine je bilo treba preiti na kovine in ustrezne izdelke, ki naj bi zaposlili strojni park in dali delavcem, ki so ostali brez dela, potreben kruh.

To je bil začetek, kot si ga nismo želeli. Delavci so zahtevali delo, program pa je bilo šele treba najti. V tovarni se je nastanila tankovska divizija Jugoslovanske armade, odprla je delavnice za popravilo tankov, motornih vozil in orožja. V največji meri je zaposlila strojne kvalificirane delavce, medtem ko vsi ostali še vedno niso imeli dela.

V času torej, ko je bila v tovarni izključno vojaška komanda, se je začela formirati tudi civilna uprava nove tovarne. Ni bilo časa za premišljevanje, treba je bilo ukrepati. Komaj smo se spoznali, vendar nas je združevala neverjetna vera v lastne moči in želja po ustvarjanju. Če otrok pri prvih korakih nerodno pade, si dolgo ne upa spustiti se v nove korake. To smo čutili, zato smo takoj v jeseni (1945. leta op. pis.) odločno nastopili proti mišljenju, da so papirji v delavnicah nepotrebni. Nasprotno, pospešeno smo organizirali oddelke, ki so imeli nalogo pripraviti tehnično in tehnološko dokumentacijo in izdelati ter kontrolirati za proizvodnjo potrebna orodja, merila in kalibre.

Napravili smo mnogo napak, vendar pa je današnje uspehe in hiter vzpon Iskre pripisati predvsem dejstvu, da vodilni kader v večini ni izgubil iz vida borbe za uresničevanje industrijske proizvodnje. Mnogo primerov bi lahko navedli. Že v septembru, takoj v začetku poslovanja merilnice, je bila organizacija tako močna, da ni šel noben kaliber v proizvodnjo, ne da bi bil natančno premerjen in zaveden v kartoteko ter opremljen s tekočo številko.

Organizacija tedaj še ni bila vodena centralno. Od šefov oddelkov se je zahtevalo, da so tudi dobri organizatorji torej, da organizirajo delo in postavijo delovne zakone oddelka. Imeli smo zelo malo izkušenj, mnogo več pa dobre volje in energije, vendar smo kljub temu postavili zdrave temelje. Ni mogoče iti mimo dejstva, da je močna osebnost prvega vodje konstrukcije in kasneje za nekaj časa tudi razvojnega labo-

ratorija, ing. Mirjana Grudna, sedanjega rednega profesorja Tehnične visoke šole v Ljubljani, imela odločujoč vpliv na generacijo konstrukterjev. Že prvi načrti so imeli vse karakteristike, ki jih zahteva industrijska proizvodnja. Naš prvenec serijske proizvodnje, stenska ura, je imel že vso potrebno tehnično in tehnološko dokumentacijo, to je delovniške načrte s tolerancami, postopke dela in kontrolne predpise ter konstruirana vsa potrebna orodja, merila in kalibre. Že takrat smo za izdelavo orodij tudi projektirali postopke dela. Definitivna organizacija je v orodjarni stekla že s 1. januarjem leta 1946. Brez pomoči in razumevanja mojstrov orodjarne to v tako kratkem roku ne bi uspelo. Že sama ugotovitev, da je tedanji tehnični direktor ing. Ivan Gruden podpiral in cenil organizacijske napore šefov oddelkov, je bila dovolj velika nagrada za neumorno delo. Konstrukterji glavne konstrukcije in vodje oddelkov tedaj niso poznali rednega delovnega časa. Vse je prevevala ena sama želja: čim več načrtov, postopkov in orodij, da bomo nasitili pro-

dukcijsko in začeli s težko pričakovano proizvodnjo.

Ni majhna stvar uvajati industrijsko proizvodnjo brez državnih standardov. Iskra je tudi v to vložila velike napore. Pionir naših tovarniških standardov je bil prof. ing. Romeo Strojnik. Dal nam je najpotrebnejšo osnovo. Mnogi od teh standardov so še danes v veljavi. Polegi leta 1946 je bila v produkciji že uvedena delovna dokumentacija. S proizvodnjo stenske ure smo začeli zato, da bi dobili potrebne izkušnje v finomehaniki. Glavna konstrukcija je nekatere dele že konstruirala, ko smo za prve dele že izdelovali orodja:

Organizacije serijske proizvodnje smo se učili na enostavnih proizvodih. Tako smo na primer od tovarne »Titan« v Kamniku prevzeli in kasneje tudi vrnili prsne in ročne vrtnalne stroje in ročni brusilni stroj. Na teh prvih enostavnih proizvodih smo preizkušali svoje moči. Izmenljivost delov, ki je glavni pogoj hitre in cenene montaže in dobave rezervnih delov, je bila že takoj v začetku z načrti zajamčena. Seveda se pa ta dejavnost ni mirno razvijala. Nastale so mnoge organizacijske in tehnične težave in mnogo delov smo morali zagnati v izmet, da bi vsemu kolektivu neizbrisno vcepili osnovna načela industrijske proizvodnje. V tem času smo ustanovili tudi oddelek tehnične kontrole v proizvodnji.«

Ing. Marjan Lavrenčič se je rodil 23. marca 1915. leta na Planini pri Rakeku. Po končani osnovni šoli je najprej obiskoval realko v Ljubljani, nato pa srednjo tehniško šolo v Ljubljani. Kot tehnik se je za dve leti zaposlil v malem očetovem podjetju Papirol v Ljubljani. Slučaj je hotel, da je njegov bratranec študiral tedaj tehniko v Brnu (Češkoslovaška), kar je tudi navdušilo Marjana Lavrenčiča, da je odšel na Češkoslovaško in se vpisal na visoko tehniško šolo v Brnu. Leta 1939. ko so Nemci v Brnu zaprli češko visoko tehniško šolo, je moral Lavrenčič oditi v Prago, kjer je leta 1940 diplomiral za strojnega inženirja na takratni nemški tehniški visoki šoli v Pragi.

»Po diplomu se je vrnil v domovino, kjer je moral takoj še odslužiti vojaški rok. Toda rok je služil le tri mesece, ker je 6. aprila 1941. leta Nemčija napadla staro Jugoslavijo. Lavrenčič je bil takrat v Pančevu pri Beogradu in je tako prišel v vojno ujetništvo, ki ga je polna štiri leta gnalo po najrazličnejših taboriščih po Nemčiji.

Ko se je po končani vojni srečno vrnil domov, se je takoj septembra 1945. zaposlil v Kranju, torej v Iskri in ji ostal zvest vse tja do upokojitve 6. junija 1974. leta.

Ing. Lavrenčič se je zares posvetil Iskri, kjer je opravljal najrazličnejše odgovorne naloge, od vodje tehnologije, do vršilca dolžnosti direktorja. V Iskri je med drugim organiziral prvi in Iskri in Jugoslaviji tekoči montažni trak.

Ko se je Iskra začela širiti, so mu zaupali izdelavo tehnoloških projektov za nove Iskrine tovarne v Ljupnici, Otočah, Novem mestu in v Novi Gorici.

Kmalu po združitvi Iskre je prevzel v na novo ustanovljenem Zavodu za avtomatizacijo vodstvo tehnološkega sektorja, kasneje pa je kot pomočnik direktorja tega zavoda organiziral in povezoval različne dejavnosti v korist vseh delovnih organizacij Iskre.

Pokoja pa vendar ni užival dolgo, saj ga je smrt dohitela 11. decembra 1974, ko je v Ljubljani umrl, star komaj devetinspetdeset let.

V prostorih DO Elektrovezve

Razstava slik Vide Slivnikar Belantič

Slike prinašajo v prostor življenje in zato je pogled nanje razveseljujoč. Tudi če nismo poznavalci sodobnega slikarstva lahko dovolj občutimo njihovo živahnost, ali zgovornost, da so nam prijetne. Zato je pobuda za slikarsko razstavo v prostorih DO Elektrovezve zelo dobrodošla in jo velja še kdaj ponoviti.

Na otvoritvi razstave 8. marca je slikarko Vido Slivnikar Belantič v imenu delavcev DO Elektrovezve pozdravil predsednik konference sindikata delovne organizacije Maks Simončič in ob tej priložnosti spregovoril o potrebi, da se delavcem v združenem delu približa tudi sodobno umetnoško snovanje na tako neposreden način, kot je slikarska razstava v prostorih delovne organizacije.

Naj predstavimo še slikarko Vido Slivnikar Belantič. Rojena je bila v Radljah ob Dravi, slikarstvo pa je študirala na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je diplomirala leta 1970. Študij je nadaljevala

na slikarski specialki. Razstavljala je že na številnih skupinskih razstavah in predstavitev slovenske umetnosti doma in v tujini ter imela doslej 18 samostojnih razstav, med drugimi v Likovnem salonu v Celju, Mestni galeriji, Pilonovi galeriji in drugod. Za svoje delo je sprejela že številne nagrade kot so:

- študentsko Prešernovo nagrado
- več nagrad na Ex tempore v Piranu
- prva nagrada na Ex tempore Labod, Novo mesto
- odkupna nagrada Krka na Svobodni slikarski koloniji
- prva nagrada na mednarodnem Ex tempore Piran in še mnoge druge.

Sicer pa povzemamo še nekaj besed iz predstavitve njenega umetniškega snovanja, kakor jo je podal dr. Ivan Sedej:

»Po njenem mnenju je slika sicer docela avtonomen organizem, ki govori sam na sebi lasten način v lastnem jeziku, vendar pa ima sli-

kar vso pravico do inspiracije in do pobud iz zunanjega sveta. Začela pa je razvijati svojsko in po svoje izredno zanimivo problematiko transparentnih ploskev in likov. Spreminjanje vrednosti barv, ki se potopljene v svetlobo spreminjajo iz pastoznih potez v prosojne tarrjske like, ji je postalo izhodišče za nov način gradnje slike, imelo pa je tudi usodne posledice za vsebinski izraz. Tako je odkrila nov način ustvarjanja notranje napetosti, ki temelji na protislovju med snovno vrednostjo barve in njeno funkcijo — ki snovnost zanika in jo spreminja v svetlobno valovanje, ali pa v sistem, ki je podoben kopičenju prosojnih plasti.

V bistvenih potezah pa je ohranila kompozicijsko načelo, ki ga je uporabljala že v začetnih delih. Gre spet za temne (čeprav prosojne) gmote, ki se jim, kot nasprotje nakazujejo svetle, v različnih odtenkih oblikovane bele ploskve. Kljub sedimentaciji prosojnih barvnih nanosov pa v obeh skrajnostih še vedno ohranja energično potezo s čopičem, ki jo v svetlih partijah še posebej poudarja in učinkuje pogosto kot slepeč blisk.

Svetli bliski pomenijo tudi pomemben vsebinski poudarek. Lik je umetnica oblikovala z večšimi

potezami tako, da je belo osnovo spremenila v vrtnice poln grozljivih moči. Čeprav je izhodišče tega »lika« v krajini (preboj svetlobe skozi krošnje) je dobil nov izrazito človeški pomen, postal je odsev razdvojenosti in protislovnosti doživljanja in slika duha, ki se dviga nad materijo, iz katere je izšel. V ekspresivnem prepletu potez in v prekrivanju prosojnih barvnih nanosov, kjer gre za slogovno čist izraz »ekspresionistične« delovne metode pa je umetnica odkrila način za predstavitev pretanjenih estetskih učinkov. Gre za kolozem tiste vrste, ki temelji v doživljanju finih barvnih prelivov in prehodov, v tehtanju mejnih tonskih vrednosti in v učinkih, ki jih imajo prosojno strukturirane barvne ploskve. Vendar pa je te učinke dosegla na drugačen način — barvni prelivi in strukture niso rezultat podrobne modelacije in drobnjarskega oblikovanja vsakega delčka slike, ampak rezultat podrobne modelacije prekrivanja širokih in korajžnih potez. To pa je tudi podrobnost, ki odkriva umetniško izredno tehnično znanje...«

Boris Čerin

Hmoreska Zadnja stava

V tovarni Iks je v oddelku za vizualne hiperprocesorje delal mojster, ki je strašno rad stavil. Stava velika — stava mala — vedno je imel to preklicano srečo, da je stavo, denar pa tudi, največkrat dobil. Takrat je gledal na naše osončje hudo zviška. Med delovnimi pulti se je premikal kot rojen admiral.

Obratovodja omenjenega oddelka, ki je bil frustriran zaradi svoje totalne pleše — je bil mojstru nevoščljiv. Lepega jutra ni več zdržal: šel je h generalnemu direktorju pa mojstra zatožil. Mojster dobi čez dva dneva vabilo, naj se oglasi v pisarni tej in tej. Res: ko nastopi tista ura, potrka mojster na vrata generalnega ter vstopi. Generalni zavrti pogled vanj in zavpije: »Ti, ali veš, zakaj si klican? Povem ti:

»Nikdar več ne boš stavil in vlačil podrejenim denar iz žepa.«

Mojstru pa žilica le ni dala miru in reče: »Tovariš generalni, naj bo to moja zadnja stava — toda staviti grem, da imate vi na levi nogi kot palec veliko kurje oko.« Direktorju se zbudi zanimanje: »Za koliko si upaš staviti, revček?« Za petsto dinarjev. Generalni tedaj zmagoslavno sname čevlji in nogavico ter podrži nogo mojstru pod nos: »Na, vidiš — nič ni, denar sem!«

Mojster položi pred direktorja bankovec, se umakne in pove:

»Veste, tovariš generalni, saj za to sploh ni šlo. Midva z obratovodjo sva šla staviti za pet tisoč dinarjev, da se bo pred mano sezul sam generalni direktor!«

Prelubi Slovenci

Zdaj, ko se bliža pomlad in z njo prijetni izleti, sem se odločil, da odpeljem svojega železnega konjička k avtomehaniku, in to v na novo odprto avtomehanično delavnico, ki jo je odprl domačin — zdomec.

Šlučajno sem pripeljal avto pred delavnico, prav v času, ko ni imel v popravilu nobenega avtomobila, kar je pogojevalo, da se je med nama razvil dokaj obširen razgovor o hibah mojega avtomobila.

Omenil je, naj kar povem kakšne »falerje« sem ugotovil in kaj želim.

Ob pojasnjevanju, da so težave z vžigom, je bil glede tega zelo kratek. To ni nič hudega je dejal, to bom »foršrift naštelu« in še »fertajler in forgazer« očitil.

Ko sem opazil, da bo vse to res lahko opravil takorekoč z levo roko, sem dodal, da tudi sklopka slabo prijemlje. Pojasnil mi je, da »folksvagni« imajo to hibo, da »kuplunge« popuščajo, vendar je to le mehanična napaka, ki jo bo prav tako z lahkoto popravil.

Nato sem mu pokazal od rje prežrto nosilno konzolo pri izpušni cevi. Pogledal je in mi prireditilno dejal, res je nevarno, da izgubite »auspuh«, samozavestno je rekel, dal vam bom kar novo »rostfrej« konzolco.

Prijeto mi je bilo, ko je na moje skromno znanje motoroznanstva, prišlunil in ga celo dopolnjeval, seveda v žargonu »šlosarjev«.

V poplavi njegovih besed, večji del iz tujega arzenala sem ga prekinil in prosil, naj pogleda in uredi tudi zavore.

Nasmehnil se je rekoč: to pa spada v naš »foh«, več, ali manj je to »oba-vezno«, da se porihajo tudi »bremze«.

S to diagnozo je bil sprejet v »ambulanto« moj železni konjiček.

Videč, da sva še vedno sama, me je povabil v svojo delavnico. Na široko mi je pripovedoval o zapletljajih, ki jih je imel, preden je vse to dosegel. Nekoliko jezo je pojasnjeval o težavah z obrniti, posebno s »tišlerji«, preden je to »rumpelkamro« preuredil v delavnico.

Delavnica je bila skrbno urejena, peljal me je do delovnega pulta, na katerem je bil pripet »šraufštoks: mimogrede je pokazal na steno, kjer je bilo razvrščeno ročno orodje. Dobrodušno je dejal: veste pri mojem delu potrebujem vse te »šraufencigarje« in tudi »cange«.

Skoraj očetovsko je pobožal novo električno »šmirgelšajbo« in »hormašino«, nato je skrivnostno segel na polico in mi pokazal neko temno mast, s to »žaubo« namažem dihtunge«, da je bolj »zihr«.

Najin pogovor je prekinil novodošli možak tako, da je ostalo ob drugi steni delavnice precej opreme, ki je nisva uspela »prekrstiti«.

Ob slovesu mi je obljubil, naj se oglasim čez dva dni, do takrat bo tudi »našlil« akumulator tako, da bo avto »tadllos«.

Ko sem se počasi vračal proti domu, sem se globoko zamislil, v spominu sem imel, da je fant hodil tri leta na srednjo tehnično šolo za strojništvo. Odslužil vojaški rok in odšel v Nemčijo za tri leta.

Z neprijetno grenkobo sem ugotovil, da se je njegovo šolsko znanje z lahkoto in nevede pogreznilo v močvirje tuje »šlosarije«.

S. BUCIK

Delovni sestanek aktiva zveze borcev

Skrb za prihodnost

Borci kranjske Iskre so se 6. marca zbrali na sestanku v Iskri Kibernetiki. Navzoči so bili Ivan Cvar, predsednik skupščine občine, Franc Puhar, predsednik občinske organizacije ZZB in glavni direktorji Peter Kobal, Vito Osojnik in Jože Zaletel.

Predsednik aktiva Jože Peklenik je pozdravil borce, goste in predstavnike organizacij Zveze komunistov in zveze sindikatov. Dejal je, da mora biti delovanje borcev usmerjeno v skrb za našo prihodnost. Borci se že vrsto let srečujejo, da bi se na osnovi izkušenj, predvsem pa na temeljih svojega programa in vrednot NOB, dogovorili, kaj je treba storiti za izpolnitev že davno sprejetih ciljev. Nadaljeval je takole:

»Ta dogovarjanja nas niso nikdar potiskala v dogmo, temveč so

Upokojenci nam poročajo

DU Kropa, v katerem so včlanjene skoraj vse upokojenke iz Iskre TOZD MEHANIZMI LIPNICA, je organiziral izlet k njihovemu prazniku že drugič zapored pod geslom: POMLADI NAPROTI na Goriško. To pot so opravile svojo dolžnost na Skalnici. Pred kosilom sem jim predočil še panoramo Goriške izpred Kekca.

Za kosilo sem se domenil z delavsko restavracijo AVTOELEKTRIKE iz Šempetra pri Gorici t. j. naše sorodnice.

V imenu vseh upokojenk me veže dolžnost, da se tamkajšnjemu osebju z Branetom Begušem — vodjo delavske restavracije toplo zahvalim za izredno skrbno in okusno pripravljeno kosilo in hitro postrežbo ter dekoracijo. Vse je bilo dobro. Še enkrat vam vsem prisrčna hvala, kajti takšnega gostoljubja, ki ste ga izkazali našim ženam — upokojenkam, ni moč pozabiti!

Po kosilu sem odpeljal žene še v staro gorico na kratek ogled mesta in manjše nakupe. Občudoval sem ženičke in nekaj ne preveč rosnomladih deklet, kako so sramotilno odpirale denarnice za tistih nekaj zrnč kavne in kakšen zavitek semen — predvsem sta bila iskana radič in majaron. Pa je le šlo vsaki ženi materi, ali babici, da prinese nekaj malega (italijanskega) za štruco domov, če ne drugega pa vsaka kakšno kilo, res kvalitetnih pomaranč. Kot vedno, sem tudi ob tej priložnosti izžrebal pet udeleženk izleta, za darila pa so dobile lične brisače, vse pa nageljne. Ob priložnem bifeju, ki smo ga imeli kar v avtobusu in ob prepevanju smo ob 22. že prispeli domov, po naši tradiciji pa smo na trgu v Kropi zapeli še našo prelepo planinsko pesem, ki pa nam ob nobenem izletu ne izpade.

Vodič-animator:
Ivan Mihelič

terjala revolucionarno doslednost in ustvarjalnost vseh in vsakogar. Vsak je moral upoštevati dejanske razmere ter zagotavljati skladje med besedami in dejanji, skromnost in ponos na ustvarjeno. To moramo kot najdragocenejše izročilo prenašati na mlajše generacije. Navedene vrednote so in bodo vedno veljavne. Potrebujemo jih tako kot dolarje, zato ni odveč, da jih ponavljamo. Vztrajati moramo, da bodo to lastnosti vseh delavcev v Iskri.«

Predsednik je govoril tudi o zapletih v Iskri Telematiki, ki jih naši bralci že poznajo. Poudaril je, da nekateri prispevki v sredstvih obveščanja vzbujajo vtis, da Telematika živi v negotovosti, katero povzroča nekorektna in slabonamerna kritika. To pa povzroča med delavci žalodušje in dvome, kar zaseni ustvarjene rezultate. »Želim pošteno kritiko«, je dejal Jože Peklenik, »ki pojasnjuje probleme. Le tako bomo vrtili zelo omajano zaupanje delavcev do vodenja, ne le delovne organizacije, temveč celotne gospodarske verige od DO, SOZD, do občine in republike.«

Gospodarski položaj v Iskri Telematiki je prikazal glavni direktor

Vito Osojnik. Poudaril je, da se stanje izboljšuje, zagotovljena imajo nova naročila in tržišča. Močno bo treba pooprčiti disciplino in odnos do dela, da bomo vsa naročila pravočasno izpolnili. Zavedati se moramo, da je Telematika ekonomski subjekt, v katerega je vredno vlagati. Da bi to dokazali, je treba trdo delati in doseči boljše rezultate.

Glavni direktor Iskre Kibernetike Peter Kobal je dejal, da je tudi reorganizacija nekoliko pripomogla k slabšemu položaju vseh treh DO. Vendar ima Kibernetika železen program, ki omogoča zanimivo in donosno delo. Isto velja tudi za Telematiko. V svetu elektronic, mikroelektronika in teleinformatika tako naglo napredujejo, da je težko obdržati stik s trendi. Prizadevamo si, da bi delavcem omogočili čim boljše delovne razmere in jih čim bolj razbremenili.

DO Električna orodja ima malo zaposlenih, je dejal glavni direktor Jože Zaletel, a vendar uspe izvoziti 70% izdelkov v zahodne države. Tam so cene električnih ročnih orodij dvakrat nižje, kot pri nas. Električna orodja so edini domači proizvajalec teh orodij, zanimanje zanje je veliko, zato bo treba razširiti ponudbo.

Po razlagah in usmeritvah, ki so jih predstavili direktorji, so borci sprejeli naslednje sklepe:

— na odgovorna delovna mesta naj pridejo le delavci, za katere smo prepričani, da imajo ustrezne sposobnosti

— izbirati je treba delegate, ki se zavedajo svojih obveznosti in jim bo funkcija v čast in veselje

— čimprej je treba rešiti problem delavcev z nizkimi osebnimi dohodki

— SOZD Iskra se mora stalno vključevati v reševanje problemov delovnih organizacij, tako kot se v zadnjem času v Telematiki

— zmanjševati je treba izostanke z dela in krepiti varstvo pri delu

— socialna politika naj se izvaja enotno v vseh DO

— vse sile je treba usmerjati v takojšnje reševanje problemov. Sprejete sklepe je treba vestno izvajati, nedelo pa takoj kaznovati.

Naj končamo z besedami direktorja Petra Kobala, ki je dejal: »Naše delo in napor so usmerjeni v zagotovitev dostojnega plačila za opravljena dela. Zanimcem pa pustimo, sicer ne brezskrbno, toda urejeno in vabljivo delo, da bodo obdržali ugled Iskre.«

Alojz Boc

Iskra Avtomatika

Deset let uspešnega nastopanja

Kulturni doma na Vidmu je v soboto, 9. marca sprejel številne ljubitelje narodne pesmi. S celovečernim koncertom, na katerem sta kot gost sodelovala tudi Kostanjeviški oktet in Dekliški zbor Dobropolje, je Dobropoljski oktet obeležil 10. letnico obstoja in uspešnega delovanja. Oktet, v katerem sodeluje tudi pet delavcev iz Iskrine TOZD

Stikalni elementi iz Dobropolja, je s slovensko narodno pesmijo in pesmimi drugih jugoslovanskih narodov stalen gost na vseh proslavah in prireditvah delovne organizacije Avtomatika, kot tudi na prireditvah v matični krajevni skupnosti in občini Grosuplje.

Š. D.

Člani Dobropoljskega okteta prejema priznanja za uspešno, 10 letno delovanje

● V zadnjem času se v sredstvih javnega obveščanja precej piše in govori o naših izkušnjah v zvezi s krožki za izboljšanje proizvodnje. Posebej še zato, ker se od septembra lani kot gost Inštituta za sociologijo mudi pri nas profesor Akihiro Ishikawa s tokijske univerze Chuo, ki je v sodelovanju z dr. Veljkom Rusom že pripravil za objavo empirično raziskavo o naših krožkih. O tem je Gospodarski vestnik priobčil obširen članek o izsledkih japonskega strokovnjaka, ki je med drugim dejal, da smo Slovenci po svoji pridnosti Japoncem sorodni — le da smo večji individualisti in se naš kolektivni čut največkrat prebudi šele v obrambi. Članek nadaljuje, da smo v Sloveniji na področju izobraževanja za delovanje krožkov doslej storili premalo. Poleg Zavoda za produktivnost, ki je pred časom izvedel študijo o možnostih delovanja krožkov pri nas in naj-novejše empirične raziskave sociološkega inštituta, se v praksi še najbolj trudijo pri Iskri. Lotar Kozina, svetovalec za kakovost v Iskri je novinarju Gospodarskega vestnika dejal, da je v Iskri trenutno kakih 30 krožkov. V zadnjem času so na tem področju vzbudile veliko pozornosti delavke Iskrine tovarne Polprevodniki iz Trbovelj, ki so bile nagrajene. Za načrtno izobraževanje je zadolžen Iskrin Biro za industrijski inženiring, ki svoje izkušnje že posreduje navzven. Prvi otipljivi rezultati krožkov so že tu: prihranki pri izmetu, porabi sekundarnih materialov, urejevanju postopkov itd. V prizadevanjih, da bi krožki bolje zaživel, so se med drugimi najbolj izkazale delovne organizacije v Iskri: Upori, potenciometri in hibridi v Šentjerneju, Industrijska elektronika v Kostanjevici, Akustika v Sežani, Telematika v Kranju itd. Konkretno napotke za še boljše in učinkovitejše delo s krožki pa lahko pričakujemo od empirične raziskave sociološkega inštituta in Iskrinih izkušenj, ki jih je po naročilu revidiral dr. Ishikawa.

● Strokovni časopis IT novine je objavil daljši komentar o prvi izmed Iskrinih »modrih knjig« z naslovom Mikroelek-

tronika in njen pomen za razvoj SR Slovenije. Po mnenju avtorja članka Iskrina reprezentativna modra knjiga opozarja na dejstvo, da se naša družba ne more izogniti velikim prioritarnim investicijam, ki bistveno vplivajo na značaj in strukturo družbenoekonomskega razvoja v dobi revolucionarnih tehnoloških sprememb in s tem tudi na dolgoročni ekonomski položaj Slovenije in Jugoslavije v mednarodni delitvi dela. V članku avtor obširno povzema in utemeljuje ključne poudarke iz modre knjige in zaključuje, da so ambicije Iskrine mikroelektronike zelo velike za jugoslovanske razmere in pravzaprav dokazujejo, da ima visoka stopnja znanja največjo vrednost.

● V sobotni prilogi Dela je bil objavljen izčrpen intervju s predsednikom republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo dr. Martinom Zoričem. Pogovor se je osredotočil predvsem na priprave na visokošolsko reformo. Na vprašanje, ali je univerza lahko tista sila, ki bi sestavila tak program, da bi Telematiko potegnili iz položaja, v katerem se je znašla, je dr. Zorič odgovoril naslednje: »Brez dvoma bi obe univerzi in Institut Jožef Stefan pri tem mnogo pripomogli, ob strokovnem potencialu, ki ga ima Iskra sama. Res pa je, da se te inštitucije doslej niso bile vajene ekonomsko vezati do te meje.« V nadaljevanju je dr. Zorič povedal, da doslej ni bilo družbeno organizirane skrbi za sodelovanje med visokoškolskimi organizacijami in združenim delom. Vendar tako sodelovanje že obstaja. Iskra je samo tehniški fakulteti ponujala toliko razvojnega in raziskovalnega dela, da ga ta z razpoložljivimi kadri ni mogla uresničiti. Zato so si zagotovili sodelavce med najboljšimi študenti. Iz sodelovanja pri raziskovalnem delu je zrasel problemsko usmerjen popdiplomski študij, ki je dal prvovrstne mlade strokovnjake. Večjo skrb moramo posvetiti metodologiji odkrivanja, vodenja in sprotnega usmerjanja najbolj bistrih mladih ljudi.

a Iskra **Iz tujega strokovnega tiska** Iskra Iskra Iskra Iskra

Svetilnost v prihodnje

V zahodnem časopisu je polno člankov in reklamnih oglasov, kjer proizvajalci svetlobnih teles ponujajo nova svetila, ki porabijo vsaj 40% manj električne energije za isto svetilnost. Tako npr. proizvajalec Thorn EMI »prisega«, da opremi sleherni javni prostor, npr. banko s 50 in 150 vatnimi visokotlačnimi žarnicami z natrijevim plinom, ki porabijo v primerjavi s klasičnimi hruškami 80% manj električne energije in pri tem navaja tudi prihranke za letno obdobje.

Videorekorderji

Lani so v Zahodni Nemčiji prodali skupaj 1,49 milijona videorekorderjev, od tega 80 tisoč prenosnih. Za letošnje leto predvidevajo marketinški strokovnjaki povečanje prodaje za 9%, oz. na 1,54 milijona kosov. Delež kombinacije videorekorderja in videokamere ne bo prekoračil 3% od celotnega števila rekorderjev.

Kar 90% lastnikov videorekorderjev uporablja te video aparature enkrat do dvakrat na teden, 25% pa tako rekoč vsak dan. Zato ni nič čudnega, da so lani trgovci prodali 36 mi-

lijonov videokaset s 130 milijoni ur predvajanja. Za letošnje leto predvidevajo nakup 42 milijonov novih videokaset, z dolžino predvajanja 160 milijonov ur.

Operacija na kasetah

Nemci so se odločili za radikalno novost. Vse kirurške operacije bodo morali posneti na video kasete. To je zahtevala minuli teden znanstvena družba za artroskopično kirurgijo. S tem bodo ubili dve muhi na mah. Kirurgi se bodo zanesljivo potrudili pri vsaki operaciji, ker bodo poseg lahko vsak čas kontrolirali. Pacienti pa bodo bolj zaupali kirurgom, ker bo obstajal po operaciji neovrgljiv dokument o celotni operaciji.

Inteligentna kreditna kartica

V Franciji uvajajo nove »inteligentne« kreditne kartice. Banke, zavarovalnice, pošte in druge javne institucije so že ugodno sprejele novost. Nove kreditne kartice so opremljene z mikroprocesorjem velikosti 18 mm. Vsebujejo precejšnjo pomnilniško in računalniško

zmogljivost in jih vključujejo v povezavi s francoskim Minitelom za obračunavanje vsake vrste, mimo tega pa veljajo tudi kot zdravniško spričevalo, spričevalo o šolanju in podobno. Pričakujejo, da bo leta 1988 v Franciji v prometu že 10 milijonov »inteligentnih« kreditnih kartic.

Rastline proti strupu

V stanovanjih, kjer je veliko izolacijskega materiala, ugotavljajo prisotnost plina formaldehida, ki stalno izhaja iz teh materialov. Pri visokih koncentracijah plina nastanejo huda kožna vnetja in alergije. Ameriški strokovnjaki organizacije NASA so pri preizkusih ugotovili, da nekatere rastline vsrkajo formaldehid. Tako nam vsem znani singonija in zelenčica vsrkata v šestih urah po 2,27 mikrograma formaldehida na cm² površine lista. V takih stanovanjih zato priporočajo strokovnjaki gojiti lončnice z zelenčicami, ali singonijami in sicer za vsak poltretji m³ prostornine en lonček z rastli-

Singonija je dekorativna sobna rastlina, ki spominja na filodendron, zelenčica pa ima zelene podolgovate liste. Obe okrasni rastlini lahko vidimo tudi na več mestih v Iskrinem PPC.

Razbijanje klora

Kemiki ameriške univerze so odkrili postopek, s katerim brez napora odstranijo strupe, ki vsebujejo klor. To so npr. DDT in HCH, zloglasni TCDD — strup iz italijanskega Sevesa — in vse raztopine kloroforma (verjetno velja postopek tudi za bifenile). Te strupe, ki jih kemična industrija izdelava vsako leto v količinah več sto milijonov ton, so morali doslej vskladiščiti v posebno zavarovanih krajih in sežgati pri izredno visokih temperaturah, pri čemer je nastala še jedka solna kislina.

Američani so odkrili, da z električno energijo nabit kisik, tako imenovani super oksid, razbije stabilne molekule strupov in jih razgradi v neškodljive spojine.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Krajič

Za pripravo na pohode ni nikoli prezgodaj

Piše prof. Drago Ulaga

Za pripravo na množične prireditve, na katerih je treba potrditi usposobljenost za premagovanje težav, ni nikoli prezgodaj. Razumljivo je, da na tekmovalnih pohodih bolje uspevajo tisti, ki so si vzeli za priprave dovolj časa. Čeprav bodo razni manifestativni in tekmovalni pohodi šele v maju (na pr. »Pohod po poteh partizanske Ljubljane«), je najbolje, da začnemo s pripravami čim prej.

Naš prvi nasvet: več pešhoje, manj vožnje! Mišljena je predvsem živahna hoja po prožnih poteh. Naš poziv velja zlasti tistim, ki so se že tako navadili na prevozna sredstva, da so izgubili sposobnost za hojo na večje razdalje. Konec koncev pa je le hoja tista najbolj redna vsakdanja vadba, ki ohranja človeka v dobri kondiciji.

V znatni meri je odnos sodobnega človeka do hoje odvisen od dobre obutve. Previsoke pete in premehki podplati niso ustrezni za hojo. Če obujemo čevlje z visokimi petami, je preveč teže na prstih, razen tega pa se noga pri vsakem koraku rada nakrene v gležnjih. Če imamo pretanke podplate, čutimo vsak kamenček in drevesno korenino. Na gozdnih poteh moramo občutiti tako imenovano svobodno gibanje: prav nič nas ne sme ovirati, niti modna obutev, niti preteno oblačilo. Šele v tem primeru bo naša hoja učinkovita, sproščena, tekoča, ritmična in tudi za oko prikupna.

Potemtakem: ko se pripravljamo

na udeležbo na množičnih pohodih, se moramo najprej odločiti za ustrezno obutev. O športnikih, ki tekmujejo v hitri hoji na velike razdalje (tudi na 50 km) je znano, da nosijo posebne hodilne čevlje. Podplati so trdni in in prožni hkrati, debelina pete znaša največ 13 milimetrov. Indijanci tečejo bos, tudi legendarni maratonec Bikila Abebe je dosegel svojo prvo olimpijsko zmago bos.

Osnovna funkcija obutve je v tem, da varuje stopalo in nam olajša hojo. Visoke pete, tenki podplati in koničaste oblike so stvar mode, za hojo v naravi pa so najboljši čevlji z rebrasto podlogo ter nizko in dovolj široko peto. Taki čevlji omogočajo pohodniku varen pa tudi za spoznanje daljši korak. Ko se navadimo na živahno hojo (na hojo z zanosom), lahko začnemo po malem tudi s hitrejšim tempom. Kdor z lahkoto prehodi na uro 7 do 8 km, potrjuje s tem svojo hodilno izurjenost. Če imamo količak smisla za športno vadbo, se ne bomo zadovoljili s hojo, začeli bomo tudi z vadbo teka.

Šahisti DO Električna orodja najboljši

Tudi letos je šahovska sekcija Iskre v Kranju organizirala prvenstvo med temeljnimi organizacijami združenega dela delovnih organizacij Telematika, Električna orodja in Kibernetika. Tako je to množično tekmovanje postalo že tradicionalno in vzpodbudno za duševno rekreacijo — šahovsko igro; saj je sodelovalo nad štirideset šahistov iz devetih temeljnih organizacij. Dve najboljši temeljni organizaciji pa sta prejeli pokala v trajno last.

V preteklih letih so zmagovali šahisti TOZD Stikala, letos pa so bili šahisti DO Električna orodja

boljši, saj so v medsebojnem dvoboju zmagali in ob enakem številu zbranih točk zasedli prvo mesto. Na dobro tretje mesto pa so se uvrstili nekdanji nepremagljivi orodjarji.

Rezultati:

1. ERO I. 32, 2. Stikala 32, 3. Orodjarna I. 25,5, 4. Števci I. 24,5, 5. TIV 20,5, 6. RR 18,5, 7. Vzdrževanje 17, 8. ERO III. 15, 9. ERO II. 13, 10. Terminali 12, 11. Števci II. 9, 12. ATC 8,5 in 13. Orodjarna II. 6,5 točke.

Vinko Zorman

Bili smo na Kumu

V letošnjem programu planinske sekcije DO Iskra iz Kranja je bil tudi izlet na Kum — 1219 m, najvišji vrh v Zasavju. Izvedli smo turo z vlakom, kar je mnogo ceneje od

avtobusnega prevoza. Vstati je bilo pač treba precej zgodaj, kar je za zaspance zelo neustrezna kombinacija. Tudi Trontljeva napoved za soboto ni bila preveč obetavna in je marsikateri »junak« ostal rajši doma. Kljub vsemu temu nas je bilo triintideset planincev.

Na poti iz Hrastnika do vrha Kuma in nazaj, sta nas spremljala dež in megla. Med nami ni bilo niti enega, ki bi potožil, omagal, ali pa bi se vrnil. Zanimivo je to, da je bila celotna družba vse do konca poti zelo dobre volje. Na vrhu smo bili res prikrajšani za čudovit razgled s Kuma, bili pa smo prijetno presenečeni s prijaznostjo osebja planinske kočice.

Premagovanje strmine v dežju, snegu in megli predstavlja tudi za dobrega planinca dodaten napor. Tega premagovati pomeni dokazovati, da vse to zmoreš in da bo drugje morda le posijalo sonce. Takrat bomo spet veseli in rekli: »Že zaradi lepega razgleda s Kuma se je splačalo priti sem gor!« Za planince res nikoli ne zmanjka vzrokov za dobro voljo. Na eno od naslednjih tur se nam le pridružitel!

Edvard Erzetič

Izpod Kriške stene turni smuk

Turni smuk

Planinsko društvo Iskra bo organiziralo 6. 4. letošnji prvi turni smuk izpod Kriške stene. Dobili se bomo kot običajno ob 6.15 pod uro na ljubljanski železniški postaji in se z rednim avtobusom ob 6.30 odpeljali do Kranjske gore. Od tu je približno 2 uri zmerne hoje do kočice v Krnici, ki je odprta. Do Kriške stene bomo potrebovali še dve uri in, če bodo ugodne razmere, bomo uživali v enem izmed najlepših turnih smukov v Julijskih alpah. Izlet bo vodila Breda Jančar, kjer se tudi prijavite. Tel.: 572-331, int.: 614.

Nepozaben mladinski izlet

Res, Planico je treba doživeti v živo. To lepo pravilo je vodilo tudi predsedstvo ZSMS v novogoriški Iskri — Avtoelektriki, da so razpisali dvodnevni izlet, ki se ga je udeležilo kar 50 mladink in mladincev iz šempetrskih TOZD in DSSS. Na pot so odšli minulo soboto 16. marca in po dveh urah udobne vožnje varno pristali pred Trgom revolucije, pred Iskrino poslovno stavbo, oz. pred kulturnim domom Ivana Cankarja. Po predhodnem dogovoru z vodstvom slovenskega hrama kulture, sta udeležence izleta sprejeli privlačni hostesi in jim kar uro razkazovali prostore Cankarjevega doma. Večina je bila v notranjosti prvič, zato je odveč poudarjati zanimanje in zadovoljstvo izletnikov za neprecenljive sposobnosti naših arhitektov in gradbincev.

Druga postaja je bil slovenski biser, turistično mesto Bled, kjer je bilo tudi prenočišče, večer pa je bil namenjen prešerni razigranosti in mladostni sprostitvi. Žal, popoldanskega prostega časa ni bilo moč izkoristiti po začrtanem programu, ki je predvideval ogled muzeja NOB v Begunjah, saj je močno snežilo, zato je bila pot do tja nekoliko tvegana. Pa ob kakšni drugi priložnosti!

V nedeljo zgodaj zjutraj, takoj po prijetnem počitku je tudi njihova pot, kot na tisoče drugih, vodila v dolino Pod Ponce, v Planico, na svetovno prvenstvo v poletih. Čeprav je avtobus pod silo razmer ob-

tičal v strnjeni vrsti že kar 5 kilometrov pred ciljem, so prišli na prizorišče nacionalnega praznika predčasno in seveda imeli kaj videti. In prav to, kar so videli in doživeli v dveh prijetnih dnevih opravičuje naslov tega članka: Nepozaben mladinski izlet.

Marko Rakušček

DO Elektrozveze RAZPIS za letovanje delavcev

Komisija za razpored letovanja DO Elektrozveze razpisuje za delavce svoje DO letovanje v počitniških prikolicah za:

- 9 prikolic v Fontani
- 2 prikolici v Turistu poleg Vrsarja
- 2 prikolici v FKK Koversada, 2 km od Vrsarja
- 2 prikolici v FKK Istra

Prikolice bodo na razpolago tudi za prvomajske praznike (brez baldahinov od 27. 4. 1985 do 5. 5. 1985).

Cena letovanja je 5.000,00 din ter kavcija 500,00 din.

Celotni znesek 5.500,00 din mora biti vplačan od 15. 5. 1985 do 17. 5. 1985 med 10. — 12. v blagajni na Tržaški 2 in v Stegna 11. Morebitne odjave sprejema, samo pisмено Emil Mertelj, Tržaška 2 in to najkasneje 14 dni pred odhodom, v nasprotnem primeru ne vrnemo kavcije 500,00 din, razen v utemeljenih primerih.

Komisija opozarja, da so napotnice neprenosljive. Kdor to stori brez vednosti komisije mu zapade plačilo za uporabo prikolice, polno ceno pa bo moral plačati tudi dejanski uporabnik.

Opozarjamo, da nepopolno in nepravilno izpolnjene prijavnice ne bomo obravnavali.

Predsednik komisije
Emil Mertelj

Iz arhitektove beležnice

Zelo huda zima je za nami. Gotovo ste ugotovili, da je bivalni prostor usmerjen na severno stran mnogo hladnejši od ostalih, posebno če zunanji zid, oz. fasada ni dodatno toplotno izolirana. Da pa bi celotno fasado, ki je že finalno obdelana, dodatno izolirali, je za današnji čas velik prevelik strošek. Poglejmo, kaj lahko napravimo s to nesrečno hladno sobo na severni strani, da so enako temperirana, kot ostale ne da bi posegali v oblogo fasade:

Zunanji zid sobe z notranje strani izoliramo, oz. obložimo takole:

1) čez vso površino zidu pritrdimo PVC folijo
 2) na zid s pomočjo PVC vložkov pritrdimo v vertikalni smeri letve širine 6 cm, debeline 5 cm v razmaku cca 60 cm (odvisno od širine izolacijskega sloja in širine obloge zidu).

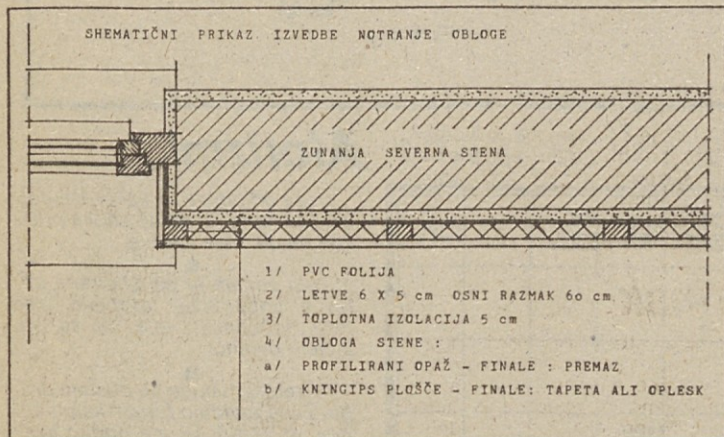
3) Med letve vstavimo izolacijski sloj debeline 5 cm (trdi tervol, stekleno volno, polyuretanske plošče, ali stiropor)

Pri tem polaganju moramo paziti, da so stiki tesni, da ne pride do »toplotnih mostov«.

4) Ko smo res kvalitetno vložili izolacijo med letve pa čez letve pritrdimo še oblogo, ki je lahko:

a) profilirani smrekovi opaž na utor in pero debeline 16 mm, ki ga pribijamo v horizontalni smeri. Opaž lahko že pred montažo, ali pa po montaži prebarvamo z sadolinom, lesolom, beltopom, ali drugimi premazi v barvah po želji in okusu uporabnika sobe. V tem primeru je to že finalna obloga stene.

b) Kot oblogo lahko uporabimo tudi kningips katonske plošče širine 120 cm in višine iste kot je prostor. Plošče pribijemo s posebnimi žičniki za pribijanje gips plošč. Na stikih plošč odstranimo karton tako, da nastane kanal zaradi možnosti bandažiranja stikov (bandažni trak, mavec). Te stike potem zbrusimo in tako dobimo podlago za finalno oblogo stene to je tapetiranje, ali barvanje z jupolom, jubocolorjem za notranja dela, oz. podobnimi materiali, spet v barvi, ki najbolj ustreza uporabniku prostora.

Dragi bralci! V kolikor se vam zdijo ti nasveti uporabni in imate probleme s čim, kar bi v svoji hiši, ali stanovanju radi izdelali sami, pošljite pismeno vaš problem na naslov uredništva Iskre, mi pa vam bomo z nasvetom skušali pomagati iz zagate. MIK

Zahvale

ob boleči izgubi naše drage mame

Ane Osterman

se zahvaljujemo vsem sodelavcem TOZD Stevci — številčnik, za izraženo sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti

Anica Debeljak

Ob boleči izgubi mojega očeta

Martina Koprivca

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem Iskre Commerce, TOZD Marketing za izraze sožalja, podarjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti

hčerka Irena Femec

Ob boleči izgubi dragega brata

Feliksa Škafarja

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD ZTS — planske priprave proizvodnje za izraze sožalja in denarno pomoč

Marta Križaj

Tečaj o hoji in varovanju ter izlet Ermanovec—Slajka

Planska sekcija DO ISKRA Kranj bo poskrbela v začetku aprila za zares pester vikend.

V petek 5. aprila ob 15.20 se bomo peljali z avtobusom (rednim) do Preddvora in se povzpeli na Kališče. Tu bo pod vodstvom instruktora PZS M. Ručigaja potekal tečaj o hoji in varovanju v gorah. Zvečer bodo teoretična predavanja in vaje z vozili, v soboto pa praktični del s hojo in varovanjem v snegu in skali. Zato morajo biti udeleženci opremljeni z berezami, vponkami, cepini in pomožnimi vrvicami. Seveda morata biti obleka in obutev ustrezna razmeram (vetrne hlače, rokavice...).

Ker bomo imeli v domu popolno oskrbo, bo cena udeležbe 400-din. Prijave in vplačila sprejema Volga Pakj iz tajništva DO ERO (2822), do srede 3. aprila.

V soboto 6. aprila se bodo ostali planinci lahko udeležili izleta po delu Loške planinske poti in sicer s Kladja čez Ermanovec in Slajko do Hotavelj. Avtobus, ki bo imel odhod ob 7. izpred hotela Creina, bo peljal na prelaz Kladje nad Cerknim. Od tu je čez slemen Ermanovca (1026 m) in Slajke do Hotavelj v Poljanski dolini slabe tri ure lahke hoje. Izlet pripravljamo za »ogrevanje« pred glavno planinsko sezono. Cena prevoza bo 200.- din.

Prijave in vplačila prejema Volga Pakj do srede 3. aprila.

Rojstni dan brez tortice in svečk

Vaš šolar ima rojstni dan. Povalbil je nekaj prijateljev, ki ne nosijo več torbic na rami, na slavlje.

Presenetite jih z malo drugačno pogostitvijo, kot so jo navajeni. Za spremembo jim specite kruhove košarice. Vzemite toliko kosov kruha, kolikor je povablencev. Naredite približno 3 cm visoke rezine in jim obrežite skorjo. Kosi naj bodo približno velikosti igralne karte. Na sredi vsakega kosa kruha izdolbite z ostrim nožem jamico širine rumenjaka, v katero boste kasneje ubili jajce. Najprej dajte v kozico z ročajem malo olja in malo masla.

Ko maslo zacvrči, dajte v posodo kruh (jamica zgoraj). Vsak kos popecite po spodnji strani in s pomočjo dveh kuhalnic ga postavite še na rob in popecite. Popečene kose kruha sedaj razporedite po širokem pekaču. V vsako jamico ubijte eno jajce, posolite in dajte za 10 minut v pečico, ki ste jo prej že ogreli na vroče. Po 10 minutah prekrijete jajčka, še s kosi sira, ki so iste velikosti, ali za malenkost manjši, kot kruh in dajte še za 10 minut v pečico. Ponudite takoj vroče košarice. Če to jed delate, ko je že sezona redkvic, se le-te odlično prilježejo.

Recepti

Kupiti koncentrat pomarančnega soka in še steklenico soka grapefruita (grenivke). V vsak kozarec nalijte 1/2 pomaranče, dodajte 1/4 grenivke in 1/4 radenske

mineralne vode ter 1 kocko ledu. Rob kozarca okrasite s kolesčkom pomaranče, ki ste jo zarezali do polovice, da lepo stoji na robu. V kozarce dajte tudi slamic.

Za sladico boste morada ponudili pisan marmorni kolač. Pol svetel, pol temen nekako slovesno deluje. Recept najdete v vsaki kuharski knjigi. Priprava je veliko enostavnejša, cenejša in hitrejša od peke torte, ki zahteva že večšo kuharico.

Če pa niste imeli časa, da bi kaj spekli, lahko ponudite tudi kaj zelo enostavnega. Recimo miške ih hrušk. Odprite kozarec kompota, na desertnem krožniku sestavite polovico. Ožji del naj bo glava. Za ušesa porabite 2 slana mandlja, ali oreška, za oči rozine, za gobček češnje iz kompota, ali tudi rozino, rep pa lahko pričara tanka paličica cimeta.

Solata — malo drugače...

V času, ko je zelena solata najdražja vam morda prav pride, če vas spomnimo, da je tudi solata iz ohrovt, ki je cenejši, zelo okusna. Glavo ohrovtu narezate in daste da 5-10 minut povre v slani vodi. Odcedite, prelijete z mrzlo vodo. Hladno začinite z oljem, kisom, poprom in česnom. Za spremembo bo tudi ta solata dobra. H.

Iskra Mali oglasi Iskra Iskra

HI—FI STOLP 2 x 40 W z zvočniki, walkman in avtokasetar z ojačevalcem 2 x 30 W prodam. Tel.: 576-231, int.: 253.

P 126, letnik 1979, buggi—Zastava 750 in mini 1000, letnik 1971, prodam. Tel.: 576-231, int.: 253.

Gume s platišči za Zastavo 750 in Golf ter polos in letev volana za Golf prodam. Tel.: 576-321, int.: 253.

Motorno kolo Tomos poceni prodam. Telefon: 527-331, int.: 350.

Spregovori — in povem ti, kdo si...

Živa resnica. Srečaš človeka — vse modno, izbrano, odišavljeno, ko pa odpre usta, ostrmiš nad uboštvo duha. V ozkem okolju, v katerem se gibljemo, nam ni treba prida besed, ne čutimo potrebe, da bi se izražali čim bolj natančno, čim lepše, čim manj razvlečeno. Kar naprej nam zmanjkuje domačih izrazov, (zato pa smo pravi strokovnjaki za tujke), nešteto izjav obvisi neizpeljanih in nedorečenih. Naša govorica postaja hroma, brez užitkov za nas, ki govorimo in neužitna za tiste, ki nas poslušajo. Kako malo, ali nič se ne potrudimo, kadar pišemo pismo, kako ohlapno, zanikrno in zmečkano govorimo. Naš govor in s tem tudi naša osebnost izgubljata svojo izvirnost in lepoto. Nočemo se potrditi, da bi naš govor postal urejen, smiseln, jasen in izbran. Lepo govorjenje ni le spoštovanje materinega jezika, je spoštovanje ljudi in samega sebe.

H.

Še o zimskih igrah

Komisija za šport in rekreacijo pri SOZD Iskra je te dni prejela pismo in priloženo zlato medaljo za smučarski tek v ženski skupini C. Zaradi aktualnosti, saj vemo, da z igrami marsikaj ni bilo v redu, objavljamo pismo Mire Kramp iz DO Kibernetika v celoti.

Oglašam se glede rezultatov, oz. teksta z zimskih športnih iger SOZD Iskra, objavljenih v glasilu SOZD Iskra.

Tekmovala sem v tekih in v skupini C »zmagala«. Moram povedati, da sem tudi jaz na zelo slabo označeni progi zašla. Seveda sem to takoj povedala in tudi do razglasitve bila prepričana, da sem diskvalificirana. Malo pred razglasitvijo sem vprašala Janka Šilarja kako da sem uvrščena pa je rekel, da je bilo toliko napačnih tekov, da bi bilo reševanje tega preveč zakomplicirano, zato so se odločili, da ne gredo v diskvalifikacije. To sem vzela na znanje in ob razglasitvi šla po medaljo, počutila pa sem se vse prej kot veselo. Moram povedati, da imam doma medalj kar precej in vse so bile dobljene v pošteni borbi. Tako sem bila prepričana tudi za to, saj pri tako katastrofalnem teku in precejšnjem številu nepravilno uvrščenih tekmovalcev res nisem imela slabe vesti.

Iz teksta je razvidno, da moja uvrstitev nekoga zelo bode, saj drugi niso bili tako direktno imenovani. Zato vračam medaljo, katero lahko tudi vržete stran, ali pa jo obesite okrog vratu piscu teksta in rezultatov.

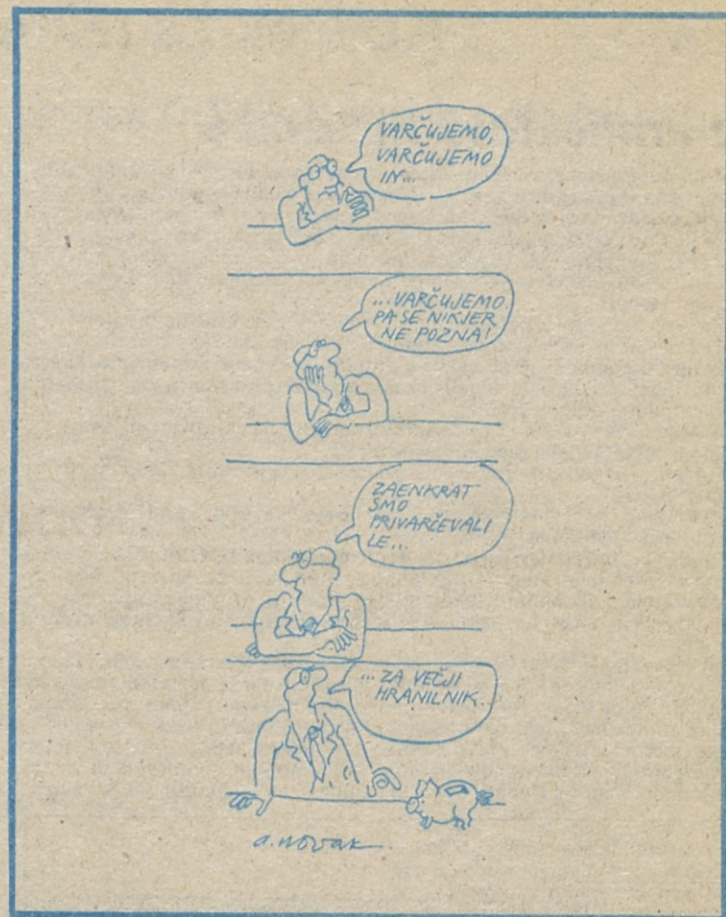
Lep pozdrav in brez zamere!

Pripis

»Pisec teksta in rezultatov, hvaléžno zavračam, da bi mi okrog vratu obesili nekaj, česar nisem zaslužil, tega pa za avtorico pisma ne bi mogel trditi. Povsem se strinjam z njeno ugotovitvijo, da je bilo tekmovalstvo v smučarskem teku katastrofalno. Čudijo pa me podtikanja, češ da njena uvrstitev nekoga zelo bode. Nič drugega nisem zapisal kot to, da »zmagovalec« v eni izmed moških tekaških kategorij ni hotel vzeti zlate medalje, ker se je zavedal neregularnosti tekmovalstva in tega, da je njegov rezultat napačen, da pa je »zmagovalka« v ženski kategoriji C priznala, da ni prva, medaljo pa je le veselo odnesla.

Vse tako kaže, da je edina, ki jo bode ta resnično neljubi dogodek prav Mira Kramplova, saj tudi v pismu trdi najprej, da se je ob prevzemu medalje »počutila vse prej kot veselo«, nekaj vrstic pozneje pa, »res ni imela slabe vesti«.

Lado Drobež
(Samo 15. v svoji kategoriji)

ra Iskra Križanka Iskra Iskra Iskra Iskra Aforizmi

ISKRA	SEDMI TON TONOVSKE LESTVICE	IZDELAVA PLOMBE	PREGOVOR	ORGAN VIDA	DEL KNJIGE	PREPISNITEV V SMESNO OBLIKO	INGOLIČ ANTON	ZELO GOSTA LANENA TKANINA	1	MANJŠE NASELJE
RELAKSACIJA										
OBJEKT ZA PROIZVOD. ELEKTRIKE										
DOLOČBA ZA KRŠENJE BOŽJE ZAPOVEDI							FRANČ. ORGAN. ZDRAVNIK OTOLOG			
TOPE MOCNIK			EGON ZOLNIR	IME VEČ REK V ANGLIJI				KDOR GOVORI KAJKAV. ŠČINO	PREDEL. PODROČJE	
DECOM. POJEM				RABNOST						
SESTAVIL RUDI MURN	MESTO V POLJSKI	DENARNA ENOTA	MESTO NA VISU DEL. APARATURE			IZDELOVALEC SIT				
						ULICA				
ORODOBJE KENOZOIKA				MOČNO UDARJANJE						
				VSEBINA MISLI						
PUBLICISTKA ŠUKLJE				NAUK O ANALIZI						
				IGRALKA MAGNANI						
ANG. IGRALEC BATES				ČEŠKO: DA		ISKRA	ODMEV			VRTNA LOPA
				ESTONEC			URADNI SPIS			
VZDRŽEVANJE OGNJA						GERMAN. OREL		POSEDNI ČRKI		
						ELEMENT		3,14		
ČEŠKO MOŠKO IME			POSNETEK FAKSIMILE							
EL. ENOTA ZA MOC			TANTAL							
				ZENSKI PEVSKI GLAS						
										KRAVICA

Naše odločitve so kakor kavbojke. Moderno je vedno znova prišivati nanje nove zakrpe.

Tudi ženam je beneficirana delovna doba težak problem. Vse teže sprejemajo leta, ki se jim štejejo dvojno!

Frizerske usluge so postale drage. Žene zavidajo ženam kameleonom, ki zaradi las ne hodijo vsak dan k frizerjem.

Misli, da je mikser vsemogočna naprava. Če je že tako pa naj poskuša izbrskati prostor v otroškem vrtcu...

Ženske so enakopravne moškimi. Tudi kadar je govora o vojaškem roku, in služenju v marinarici... E, lahko je izplavati iz morja, kako pa izplavajo z mesečnim budžetom do naslednje plače?
Pera Srečkovič

Pijača za smrkce

V vsak kozarec dajte po 2 kroglici (2 jedilni žlici) vanilijevega sladoleda, 2 žlički čokolade v prahu in 1/2 skodelice mleka. Dobro premešajte z vilicami. V vsak kozarec dajte 2 slamici in ponudite.